

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

**KADINLARDA CİNSEL MİTLER, EVLİLİKTE GÜÇ ALGISI VE EVLİLİK
DOYUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
MELİKE USLU TAŞ**

GAZİANTEP- 2020

**T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

**KADINLARDA CİNSEL MİTLER, EVLİLİKTE GÜÇ ALGISI VE EVLİLİK
DOYUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
MELİKE USLU TAŞ**

**TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi İSMAİL HAKKI TOMAR**

GAZİANTEP– 2020

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE YÜKSEK LİSANS KABUL VE ONAY FORMU

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Melike USLU TAŞ** tarafından hazırlanan “**Kadınlarda Cinsel Mitler, Evlilikte Güç Algısı Ve Evlilik Doyumu**” tez, **29/05/2020** tarihinde dijital ortamda yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı, Adı ve Soyadı

Kurumu/Üniversitesi

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Hakkı

Jüri Üyesi

TOMAR

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BUĞA

Gaziantep Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Yakup DURMAZ
Enstitü Müdürü

TEZ VE ETİK BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “**Kadınlarda Cinsel Mitler, Evlilikte Güç Algısı ve Evlilik Doyumu**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim. **29/05/ 2020**

MELİKE USLU TAŞ

ÖNSÖZ

Hayatımın her anında attığım adımlara kuvvet ve güç veren sevgili ailem; güzel annem Sema USLU, canım babam Mustafa USLU, biricik kardeşim Kerem;

Bana inandığınız, güvendiğiniz, sevginiz ve desteğinizi hiç esirgmeden tüm cömertliğinizde yanımda ve yakınımda olduğunuz için çok teşekkür ediyorum.

Kıymetli Hocam Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY'a

Yürüdüğüm yol uzunluğuna rağmen kısa, zorluğuna rağmen kolay, vazgeçmek istememe rağmen devamsa; sizin eliniz, sizin omzunuz, sizin varlığınız, sizin desteğiniz ve ilginizdendir. Tezimde ve aslında mesleğimin her anında yaptığım, yapacağım her adımı üzerimdeki emekleriniz güzelleştirmekte.

Bana inandığınız ilgi ve desteğinizi cömertlikle hissettirdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Tez danışmanım saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi İsmail Hakkı TOMAR'a tez yazım sürecindeki katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Cömert, merhametli, güzel ev sahibi Esra EKER DURMUŞ'a

Evine, sofrana, gönlüne, ilmine buyur ettin. Yardımını desteğini sabır ve ilgi ile hiç esirgemedin, tezime benimle birlikte omuz verdin zordu uzundu yorucuydu ama seninle güzel seninle aşılabılır seninle kolaydı. İçimi kaplayan kocaman bir minnet duygusu ile çok teşekkür ederim iyi ki varsın hep ol Esra...

“Sen olmasan ben solarım gül beyaz gül açarım”

Dostum, yoldaşım, kardeşliğin kan bağına ihtiyaç duyulmadan da olabileceğini gösteren canım Emine'm.

Hayatımdaki yerin, değerini bu süreçten çok daha fazla ve hep daha fazlası olacak. Bir şaire hangi kelimelerle daha iyi bir güzelleme yapılabilir ki? “Dinmeyen, dinlenmeyen, bitmeyen bir ömrün; her anında, en yakınında, elini hiç bırakmayan bir ses derin ve sonsuz” (Koçer, 2018). İşte biz de birbirimizin hayatında ve her anında böylesine yakın, derin ve sınımsız olalım. Varlığın için, yoldaşlığın için çok teşekkür ederim.

Kıymetli eşim Fatih Emre TAŞ'a

“Seni sevip çekildim dedim dünya bu kadar”

Sevgili gönül yoldaşım elimi sesimi gönlümü yasladığımda “ işte bu kadar” diyorum yüklendiğim her zorluğa.

Tez yazmak gibi zorlu bu süreçte de beni hep destekledin ve yüreklendirdin.

Yanımda ve yakınımda olduğun, kalbindeki sevgiyi kalbimde hissettirdiğin için çok teşekkür ederim.

Gaziantep, 2020

Melike USLU TAŞ

ÖZET

Bu araştırmada evli kadınlarda cinsel mit ve evlilikte algılanan gücün evlilik üzerindeki etkisi incelenmiştir. Cinsel mit ve evlilikte algılanan gücün evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemek amacıyla faktöriyel ANOVA kullanılmıştır. Katılımcılara Cinsel Mitler Ölçeği, Evlilik Yaşamı Ölçeği ve Çift Güç Ölçeği uygulanmıştır. Ölçekler çevrimiçi olarak kartopu tekniğiyle 410 evli kadına uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre evli kadınların evlilik doyumu yalnızca evlilikte algılanan güç düzeyine göre farklılaşmaktadır. Evli kadınlarda cinsel mit düzeyleri ve cinsel mit ve evlilikte algılanan gücün ortak ilişkisi evlilik doyumunda bir farklılaşma yaratmamaktadır. Bu çalışmada evlilik doyumu, cinsel mitler ve evlilikte algılanan güç bazı demografik değişkenler açısından incelendiğinde; evlilik süresi yalnızca evlilik doyumu ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki gösterirken evlilik doyumu ve cinsel mitler çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Son olarak, evlilik doyumu ve evlilikte algılanan güç cinsel ilişki sıklığına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sonuçlar literatür ışığında tartışılmış ve ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve gelecekteki araştırmalara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: evlilik doyumu, cinsel mitler, evlilikte algılanan güç.

ABSTRACT

In this study, the effect of sexual myth and perceived power in marriage on marital satisfaction among married women was examined. Factorial ANOVA was used to examine the effect of sexual myth and perceived power in marriage on marital satisfaction. Sexual Myths Scale, Marital Life Scale and Dual Power Scale were used as data collection tools. The scales were applied to 410 married women via online platform (Google forms) and the snowball technique was used. According to the results of the research, marital satisfaction of married women differs only according to the perceived power level in marriage. Levels of sexual myth and the common relationship between sexual myth and perceived power in married women do not create a differentiation in marital satisfaction. When marital satisfaction, sexual myths and perceived power in marriage are analyzed in terms of some demographic variables, while the duration of marriage was positively associated only with marital satisfaction; marital satisfaction and sexual myths differentiated according to the number of children. Finally, marital satisfaction and perceived power in marriage differentiated according to the frequency of sexual intercourse. The results were discussed in the light of the literature and recommendations were made to the practitioners and future researches in line with the results.

Key words: marriage satisfaction, sexual myths, perceived power in marriage.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Evlilik.....	7
2.2. Cinsellik.....	9
2.3. Cinsel Doyum.....	11
2.4. Cinsel Mitler.....	13
2.5. Güç.....	18
2.6. Evlilik Doyumu.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26
3.2. Araştırma Grubu.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	28
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	28
3.3.2. Cinsel Mitler Ölçeği.....	28
3.3.3. Çift Güç Ölçeği (ÇGÖ).....	28

	Sayfa No.
3.3.4. Evlilik Yaşamı Ölçeği.....	29
3.4. İşlem.....	29
3.5. Verilerin Analizi.....	29
3.6. Veri Setinin İncelenmesi.....	30
 DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR	31
4.1. Betimsel Sonuçlar	31
 BEŞİNCİ BÖLÜM	
TARTIŞMA VE YORUM	36
 ALTINCI BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
6.1. Sonuçlar.....	41
6.2. Öneriler.....	42
6.2.1. Araştırmacılara Öneriler	42
6.2.2. Uygulayıcılara Öneriler	42
 KAYNAKÇA	44
EKLER.....	59
Ek-1: Etik Kurul Onay Formu	59
Ek-2: Cinsel Mitler Ölçeği İzin Formu.....	60
Ek-3: Evlilik Yaşamı Ölçeği İzin Formu.....	61
Ek-4: Çift Güç Ölçeği İzin Formu	62
Ek-5: Kişisel Bilgi Formu.....	63
Ek-6: Cinsel Mitler Ölçeği.....	64
Ek-7: Çift Güç Ölçeği	65
Ek-8: Evlilik Yaşamı Ölçeği.....	66

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	27
Tablo 2. Evlilik Doyumu, Cinsel Mitler, Algılanan Güç Ortalama ve Standart Sapmalar	31
Tablo 3. Kadınlarda Evlilik Doyumu, Cinsel Mitler, Algılanan Güç ve Evlilik Süresi Arasındaki İlişkiler	32
Tablo 4. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Değerler	33
Tablo 5. Kadınlarda Evlilik Doyumu Ölçeği, Algılanan Güç Ölçeği ve Cinsel Mitler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre ANOVA Sonuçları	33
Tablo 6. Kadınlarda Evlilik Doyumu Ölçeği, Algılanan Güç Ölçeği ve Cinsel Mitler Ölçeği Puanlarının Cinsel İlişki Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları	34
Tablo 7. Cinsel Mit* Evlilikte Algılanan Güç Faktöriyel ANOVA Sonuçları	35

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sosyal bir varlık olan insan yakın ilişkiler içerisinde yaşamını sürdürür. Bu ilişkiler temelde aile, zamanla arkadaşlık ve özellikle ergenlik dönemi itibarıyla kişilik gelişiminin önemli bir parçası haline gelen yakın ilişkiler olarak şekillenmektedir (Demir, 2014; Erikson, 1996). Yakın ilişkilerin gelişimi ile birlikte önemli yaşam görevlerinden biri olarak toplumun en küçük ve temel yapıtaşı olan evlilik kurumu ön plana çıkmaktadır (Budak, 2005; Yeşiltepe, 2011).

Evlilik kurumu sosyal temeller üzerine inşa edilmesi ile birlikte aile düzenine ve çiftlerin birbirleriyle uyum içinde yaşamalarına bağlı olan bir ilişkidir. Evlilik ilişkisini uyum içerisinde sürdürebilen çiftlerin evlilik doyumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Evlilik doyumunu partnerlerin ilişkilerinde yaşadıkları mutluluk ve ilişki içerisinde aktif olmalarıyla birlikte yaşadıkları hoşnutluk gibi olumlu duygulara karşılık gelmektedir. Bireylerin evlilikleri içerisinde hissettikleri yalnızlık, evliliğin olumsuz yöne evrilmesine sebep olurken kişinin benlik saygısında düşüş ve evlilik uyumunda bozucu etki yaratmaktadır (Yıldız ve Baytemir, 2016).

Evlilik kurumunun sağlıklı bir yapı içerisinde devam edebilmesi bireysel ve ilişkisel olduğu kadar toplumsal bir sorumluluk da taşımaktadır (Özgüven, 2017). Kadın ve erkeğin resmi bir sözleşmeye dayanarak oluşturduğu en temel birliktelik olan evlilik genel olarak bireylerin beklentilerine dayanır (Öztaş, 2000). Bu beklentiler birbirinden farklı iki insana birlikte yaşamının sorumluluklarını paylaşır ve bu beklentileri kanunlarla destekleyerek aile sisteminin devamlılığını sağlar (Pehlivan, 2006).

Evlilik ilişkisi için doyumun önemi ve doyumla ilişkili değişkenler literatürde incelendiğinde cinsellik ve güç kavramlarının evlilikte öne çıktıkları görülmüştür. Bu sebeple mevcut araştırma evlilik doyumunu cinsellik ve güç değişkenleriyle açıklamıştır.

Evlilik ilişkisi temelinde yapılan çalışmalar incelendiğinde; bu çalışmalarda bireysel özellikler, cinsellik, çatışma, güç gibi birçok değişkenin temel alındığı ve evlilik kavramının sıklıkla araştırmalara konu edildiği görülmüştür (Kudiaki, 2002; Varma, Oğuzhanoglu, Karadağ, Özdel ve Amuk, 2005; Ovalı, 2010; Zimbler, 2012). Yine ilgili literatür incelendiğinde evlilik doyumunun; (marital satisfaction) evlilik uyumu, evlilik kalitesi ve

evlilik istikrarı gibi kavramlar ile birlikte ele alındığı görülmektedir.

Evlilik doyumunun yüksek olduğu evlilikler bazı özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Bunlar: aile, cinsel doyum ve benlik algısı gibi üç ana faktör etrafına toplansa da (Çelik, 2006), cinsiyet (Guo ve Huang, 2005); yaş (Lee, 1988), eğitim düzeyi (Basat, 2004), evlilik süresi (Bir-Aktürk, 2006), çocuk sayısı (Edwards, 1990), evlilikte algılanan güç (Murstein ve Adler, 1995), depresyon (Fincham, Beach, Harold ve Osborne, 1997) gibi bireysel ve ilişkisel değişkenlerle evlilik doyumunun pozitif ve negatif olarak incelendiği görülmüştür.

Evlilik çatısı altında ele alınan cinsellik; evlilik ilişkisinin kurulmasında ve kaliteli bir şekilde devam etmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009; Özgüven, 2000). Evlilik doyumuna etki eden faktörler incelendiğinde cinsel doyumun fazla olmasının evlilik doyumunu da artırdığı görülmüştür (Ayub ve Iqbal, 2012; Çağ ve Yıldırım, 2013; Litzinger ve Gordon, 2005; Yücel ve Koydemir, 2015).

Cinsel mitler; kişilerin cinsellikle ilgili yanlış, abartılı ve kanıtlanabilir bir temeli olmayan inanışları olarak tanımlanır (Kayır, 1998). Bu çerçevede, cinsel mitlerin kişinin doğrudan cinsel yaşamını ve cinsel doyumunu etkileyen bir faktör olduğu görülmekte, cinsel mitlere sahip bireylerin evlilik doyumları bu durumdan olumsuz olarak etkilenmektedir (Kukulu, Gürsoy, Ak- Sözer, 2009).

Evlilik ilişkisinde cinsiyet önemli bir ilişkisel değişkendir. Özellikle üzerinde konuşulmasına olanak sağlanmayan ve tabu haline getirilen cinsellikte, kadınlara dayatılan cinsiyet rollerinin etkisi görülmektedir. Kadınlar cinsel konularda daha çekimsiz kalarak cinselliği yerine getirilmesi gereken bir görev ve sorumluluk olarak görmektedir (Özgüven, 2000). Kadınların bedenine hâkim olma ve tanıma konusunda yetersiz kalması, bilgi eksikliğiyle ve aileden gelen öğretilerle evliliğe ve cinsel ilişkiye başlamaları cinsel mitlerinin oluşumuna zemin hazırlamıştır (Doğan ve Özkorumak, 2008; Yaşan ve Gürgen, 2004).

Kadınların cinsellikle ilgili konularda yanlış inanış yani mitlerinin erkeklere oranla daha fazla olduğu görüşüne karşılık bu inanışların değişimine ve cinsellik temelindeki çalışmalarda bilgi aktarımına daha açık ve şeffaf iletişim sergiledikleri gözlemlenmiştir (Doğan ve Saraçoğlu, 2008; Nair, 2004; Şahin, Şimşek ve Seyisoğlu, 2006). Rubin, Hill, Peplau ve Dunkel-Schetter (1980) yaptıkları araştırmada kadınların cinsellik gibi özel yaşamlarını ilgilendiren konularda erkeklere kıyasla daha fazla kendilerini konuşmaya açtıklarını dile getirmişlerdir.

Evlilik ilişkisinde temel psikolojik ihtiyaçlardan biri olan güç, ilişkisel olarak daha fazla işlerlik kazanmaktadır (Glasser, 2000). Güç ihtiyacının karşılanmasında, eşlerin güç algıları, ekonomik ve psikolojik güçleri, eğitim düzeyi gibi statü güç yapıları da etkili olmaktadır. Burada daha işlevsel ve ilişkisel işlem gücü olan güç algısı ele alınmıştır. Güç algısı bireyin partneri üzerinde sahip olduğu etkileme yetisi olarak tanımlanmakta (Rollins ve Bahr, 1976) ve evlilik doyumu açısından önemli bir faktör olarak görülmektedir. Çiftlerin birbirlerine karşı algıladıkları gücün eşitliği sağlandığı zaman cinsel isteklerinin yüksek olduğu ve evliliklerinde doyum sağladıkları görülmüştür (Brezsnyak ve Whisman, 2004). Kadınların güç algıları yüksek olduğunda evlilik doyumlarının da fazla olduğu belirtilmiştir (Blum ve Mehrabian, 1999).

Bu araştırma kapsamında evli kadınlarda cinsel mitlerin ve evlilikte algılanan gücün evlilik doyumu ile ilişkisi incelenmiştir. Kadınlarda güç algısının cinsel mitlere bağlı olarak evlilik doyumu ile ilişkisi, özellikle kadınların güç algısına ve cinsel mitlere inanma düzeylerine bağlı olarak evlilik doyumlarının nasıl değişkenlik gösterdiği araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Cinsel mitlerin kadınlarda daha fazla olduğu çalışmaların zemininde ve bu duruma eşlik eden başka bir değişken olan kadınların evliliklerinde gücü nasıl algıladıkları önemli görülerek bu iki değişken üzerinden evlilik doyumu açıklanmıştır (Aygın, Açıl, Yaman, Çelik ve Yılmaz, 2017; Özmen, 1999).

Kadınlar için evlilikte güç dengesinin önemi ve doyuma etkisinin yüksek olacağı düşünüldükçe bu değişken ele alınmıştır. Evliliklerinde kendilerini güçlü algılayan kadınların, güç algısında cinselliğin karşılık bulduğu noktanın, anlaşılmaya değer olduğu kabulü yine bu araştırmanın tercih edilmesinin bir başka perspektifidir (Kaynak-Malatyalı, 2014; Kifer ve ark., 2013; Zimbler, 2012).

Kadınların cinselliğinin ve güç isteğinin ortaya konulmasına imkân sağlamayan ve bununla birlikte mahremiyetin gölgesinde bırakılan geleneksel öğretiler içine sıkışmış toplumsal yapıda, kadınlar özelinde ortaya konulan bu çalışma literatür için önem taşımaktadır. Bu iki değişkenin evlilik doyumu ile ilişki incelenirken bununla birlikte evlilik süresi, cinsel ilişki sıklığı, çocuk sayısı gibi demografik değişkenler ile olan ilişkiler de araştırmaya dâhil edilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı evli kadınlarda cinsel mitler ve evlilikte algılanan gücün evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Evli kadınların cinsel mit düzeyleri, evlilikteki güç algıları ve evlilik doyumları arasında ilişki var mıdır?
2. Evli kadınların cinsel mit düzeylerinin evlilik doyumları üzerindeki temel etkisi anlamlı mıdır?
3. Evli kadınların evlilikteki güç algılarının evlilik doyumları üzerindeki temel etkisi anlamlı mıdır?
4. Evli kadınların cinsel mitleri ve evlilikte algıladıkları güç düzeylerinin evlilik doyumları üzerindeki etkileşim etkisi anlamlı mıdır?
5. Evli kadınların evlilikte algıladıkları güç düzeyleri;
→ a. çocuk sayısına
→ b. cinsel ilişki sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Evli kadınların cinsel mitleri;
→ a. çocuk sayısına
→ b. cinsel ilişki sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Evli kadınların evlilik doyumları;
→ a. çocuk sayısına
→ b. cinsel ilişki sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Evliliklerin doyum içerisinde yürütülebilmesi hem çiftler açısından hem de toplumsal bağlamda sağlıklı aile yapılarının oluşturulabilmesi açısından önem arz etmektedir. Özellikle evlilik literatürünü ilgilendiren çalışmalarda evlilik doyumunu etkileyen önemli faktörler olarak belirtilen cinsel doyum ve evlilikte güç dengesinin incelenmesi önemlidir. Cinsel doyum ve güç dengesinin evlilik doyumunun açıklanmasında önemli değişkenler oldukları birçok araştırma ile ortaya konulmuştur (Gage ve Hutchinson, 2006; Özer, 2016; Yücel,

2016).

Kültürel bağlamda tabu olarak görülen cinsellik konusuyla ilgili çalışmalarda ortaya koyulduğu gibi kadınlarda cinsel mitlerin daha fazla olduğu vurgusundan hareketle (Ghasemi ve Ehsanpour, 2004) bu çalışma özellikle Türk kültüründe kadınlar üzerinden cinsel mit ve evlilikte güç algısının evlilik doyumunu birlikte nasıl etkilediklerini ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

Evliliğin devamlılığını sağlamak ve kaliteli bir evlilik ilişkisi için önemli olduğu kabul edilen evlilik doyumu ve evlilik doyumu ile ilişkili değişkenleri ortaya çıkarabilmek oldukça önemlidir. Araştırmanın sonuçları evlilik ilişkisindeki güç dengesinin, cinsel mitlerin varlığının evliliğe etkisi ile ilgili farkındalığı artırmak ve çift/aile terapisi uygulamalarında kullanılabilecek verileri sağlaması açısından da önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın temel varsayımı evli kadınların cinsel mit ve evlilikte güç dengesi dışında evlilik doyumlarını etkileyebilecek herhangi bir yaşantıya maruz kalmadıklarıdır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın temel sınırlılığı araştırmanın yalnızca evli kadınlar üzerinde gerçekleştirilmesi, sonuçlarının cinsiyet açısından karşılaştırma olanağı sağlayamamasıdır. Bir diğer sınırlılık ise araştırma grubunun yaş, evlilik süresi, çocuk sayısı gibi bazı demografik değişkenler açısından eşitlenmemiş olmasıdır.

Cinsel mitler ölçeğinde cinsel yönelim ve mastürbasyon alt boyut maddelerinin kullanılmaması araştırmanın sınırlılıklarındandır. Kendini anlatma tekniği kullanılarak veri toplanmıştır. Bu tekniğin en önemli sınırlılığı sosyal beğenirlik hatasıdır.

1.6. Tanımlar

Evlilik Doyumu: Bireylerin evlilik süreci içerisinde partnerlerinden beledikleri gereksinimlerin karşılanma düzeyine ilişkin algısıdır (Tezer, 1996).

Algılanan Güç: Evliliklerde bireyler arasında ayırıcı özellik olarak eşlerin birbirlerinin davranışlarını etkileme yetisidir (Rollins ve Bahr, 1976).

Cinsel Mitler: Bilimsel olarak geçerliliği olmayan olumsuz yargılara dayanan ve cinsel hayatı olumsuz olarak etkileme gücü olan cinsellik hayatına yönelik bilişsel atıflardır (Aydın, 2012).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Evlilik

Evlilik kadın ve erkeğin resmî bir sözleşmeye dayanarak oluşturduğu toplumdaki temel birliktelik olarak adlandırılırken bu duruma toplumun yapısı, ahlak düzeni ve dini kurallar da eşlik etmektedir (Öztan, 2000; Türküm, 2000). Evlilik birlikteliğinin sağlıklı bir yapı içerisinde devam edebilmesi bireysel ve ilişkisel bağlamda olduğu kadar toplumsal bağlamda da önemli görülmektedir (Özgüven, 2017). Evlilik iki farklı bireye beraber yaşama sorumlulukları paylaştıran aile sisteminin devamlılığını sağlayan kanunlarla desteklenen bir oluşumdur (Pehlivan, 2006).

Evlilikte bireylerin cinsel isteklerinin tatmin edilmesi evliliğin en önemli işlevlerinden sayılmıştır. Çiftlerin birbirleriyle uyum içerisinde olmaları, cinsel arzularını karşılama ve doyuma ulaşmaları ile nesillerinin devamlılığını sağlamaları evliliğin biyolojik gereksinimleri arasında görülmüştür. Eşlerin güvende ve korunmuş hissetmeleri, dayanışmaya açık olmaları, birbirleriyle gurur duyabilmeleri ve ortak hedefleri doğrultusunda yaşamlarını sürdürebilmeleri sosyalleşme ihtiyaçlarından sayılmıştır. İnsan, yaşamı boyunca psikolojik ihtiyaçlarından en çok sevgiyle doyurulmak istemektedir. Bu ihtiyaçlar arasında yer alan sevildiğini beğenildiğini hissetme, ortak paylaşımlar yapabilme, koşulsuz sevgiyi başarabilme çift ilişkisinde doyuma ulaşmak adına önemli görülmektedir (Boran, 2003; Özgüven, 2001).

Evliliğin kültürden kültüre değişen çok farklı tanımları olsa da evrensel bir olgu olarak evlilik her toplumda ve her durumda işlevsel bir şekilde var oluşuna devam etmektedir. Evlilik iki insanın hayatlarını paylaşmak ve biyolojik, sosyal, psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelmesidir (Gladding, 2002; Gülerce, 1996).

Williams (2003) tarafından yapılan araştırmada evlilikte memnuniyetin erkeklere kıyasla kadınlar tarafından daha fazla önemsenen bir olgu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evlilik ve aile yapısının temelini oluşturan önemli konulardan biri de kadın ve erkeğin kurdukları yaşam içinde karşılıklı ihtiyaçlarını gidererek birbirlerinin gelişimine ve olgunlaşmasına katkı sunabilmeleridir (Özgüven, 2017).

Kişilerin düzenli ve kararlı bir hayat sürdürebilmeleri açısından evliliğin en önemli ilişki biçimi olduğu düşünülmüştür. Evlilik çiftlere güvenli ve rahat cinsel yaşam sunarak cinsel doyuma da etki etmektedir. Bekâr olarak hayatı sürdürmenin özgürlük, bireysellik, bireyin kariyerini rahat devam ettirme, yeni cinsel deneyimlere farklı kişilerle ulaşma gibi durumlardan avantajlar sağladığı ancak evliliğin yaygın görüldüğü toplumlarda bekârların kendilerini izole olmuş ve rahatsız hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmalarda bekâr kalmış kişilerin evlilere kıyasla daha fazla psikolojik sorunlar yaşadığı ve bu durumun özellikle de kadınlarda büyük problemlere yol açtığı görülmüştür (Giddens, 2000; Ziyalar, 1999). Norman Epstein (1999) tarafından evlilik uyumuyla ilgili yapılan araştırmada ilişkilerini yaşamın odak noktası haline getiren kadınların yaşamın odağı haline getirmeyenlere oranla eşleri ile iletişimlerinin daha iyi olduğu ve evlilik uyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Gordon ve Baucom, 1999).

Kahn, Coyne ve Margolin (1985) araştırmalarında kadınlarda depresyon düzeyleri ve evlilik uyumları arasında ilişki olduğunu evliliklerinde uyumu yakalayamayan kadınların uyumlu olanlara göre daha depresif belirtiler gösterdiği belirtilmiştir. İlişkilerinde depresif olan kadınların eşleri ile aralarındaki problemlerin çözümünde, iletişim kurmalarında ve cinsel doyum gibi konularda sıkıntı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Eşlerine karşı boyun eğici olan ve problemlerin çözümünde pasif rol alan kadınların evliliklerinde mutsuz olduğu görülmüştür. Kadınların bu tutumu ilişkide uyum sağlamak yerine problemlerin devam etmesine neden olan bir tutumdur (Cohan ve Bradbury, 1997).

Evlilikte eşlerin ihtiyaçlarının karşılanması, zamanla birbirlerine karşı olan yakınlıkları ve bağlılıkları evlilik doyumlarının artışı sağlamaktadır. Eşler arasındaki yakınlık cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Erkekler cinsel ilişkiyi duygusal ilişkiye yatırım için algıırken kadınlar cinsel yakınlaşma için duygusal ilişkilerinin güçlenmesine ihtiyaç duyarlar. Kadınlar için yakınlaşma, ilişkilerindeki doyum ve mutluluğun temelini oluşturur (Greff ve Malherbe, 2001; Reichman, 1989).

Kişiler arası ilişkilerde büyük önem taşıyan evlilik, bireylerin yaşamlarında düzen ve istikrar sağlayarak güvenli ve rahat cinsel yaşam sürme olanağı da sunmaktadır. Yapılan araştırmalar evli kadınların bekar kadınlara oranla ruhsal durumlarının daha iyi olduğunu göstermektedir (Pehlivan, 2006).

2.2. Cinsellik

Evlilik, birbirinden farklı birçok dinamikleri içinde bulunduran bir olgudur. Eşlerin aralarındaki iletişimlerinin iyi olması, birlikte vakit geçirebilmesi, ortak noktalarda anlaşabilmeleri ve cinsel hayatlarında uyum içerisinde olabilmeleri evlilik yaşamı açısından önem taşımaktadır (Eker, 1993). Cinsellik kendine özgü yapısı bulunan ve birçok değişkeni içinde barındıran, merak uyandıran aynı zamanda konuşulması toplum tarafından ayıp sayılan yaşamın en önemli unsurlarından biri olarak tanımlanır. Kişilerin fiziki olarak gevşemesi, psikolojik yönden yakın ilişki kurabilmesi, sosyal yaşamda birlikteliği sağlayabilmesi gibi unsurları içerirken yaşam doyumu ve evlilik doyumunun önemli bir yordayıcısı olarak görülmüştür. İki kişinin birbirleriyle uyumlu ilişki sürdürürken aynı zamanda içinde sosyal ve kültürel değerlerin oluşturduğu tabuları içeren, cinsel doyuma ulaşmayı sağlayan, özel hayat olarak tanımlanmıştır (Ege, Akın, Arslan ve Bilgili, 2010; İncesu, 2006).

Evlilik ilişkisinde cinselliğin yaşanması eşler arasındaki bütünlüğü sağlayarak biz olabilme duygusunu yaşatması açısından önem taşımaktadır (Miler, 1992). Cinsel yaşam eşler arasındaki iletişimin bir parçası olarak düşünülmektedir. Bu iletişim sağlıklı olmadığında cinsel problemlere ya da ilişki çatışmalarına neden olarak eşlerin birbirlerinden uzaklaşmalarına yol açmaktadır (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009).

Cinsellikte fiziksel ve cinsel doyum, kişinin hayatında duygu yoğunluğu yaratarak arzulanan bir durum olmaktadır (Farrag, 1945). Basat (2004) araştırmasında cinsel doyumu yordayan değişkenler arasında evlilik doyumunu, evlilik süresi, cinsel ilişki sıklığı ve orgazm sıklığı gibi durumların olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Cinsel benlik saygısı fazla olan kadınlarda evlilik doyumları daha fazla bulunmuştur. Cinselliğin evlilik ilişkisi açısından önemi vurgulanmış ve cinsel yaşamlarından tatmin olan eşlerin evlilik doyumlarının yüksek olacağı söylenmiştir. Cinsel ilişkisinde kendine güveni yüksek kadınların, cinsel doyumlarının fazla olacağı ve bunun da evlilik doyumunu artıracığı ifade edilmiştir (Zarbaksh, Taghavi Dinani ve Rahmani, 2013). Bir başka çalışmada benlik saygısı ve evlilik doyumunu arasında pozitif yönde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eşlerin birbirlerine karşı saygı, güven ilişkileri ve cinsel yaşamdaki sorunları benlik saygılarını düşürmektedir (Shackelford, 2001). Kadınların eğitim düzeyleri ve yaşları cinsel işlevleri açısından anlamlı farklılık yaratmamaktadır. Evlilik süresi ve cinsel işlev ters orantı hareket etmektedir (Güvel, Yayıoğlu, Bağış, Savaş, Bulgan ve Özkardeş, 2003).

Acar (1998) tarafından yapılan araştırmada eşlerin birbiriyle paylaşım halinde olmasının, cinsel yaşam ve sadakat konusunda sorun yaşamamasının, dışardan gelen etkileri dikkate almamasının ve birbirlerini istismar etmemelerinin evlilik doyumunu artırıcı etkenler olduğu sonucuna ulaşmıştır. Eşlerin ilişkilerinin kalitesinin, ilişkilerinin kurulma biçiminin evlilik doyumlarını etkilediği belirtilmiştir (Frank, Anderson ve Rubinstein, 1979; Schenk, Pfrang ve Rausche, 1983).

Cinsellik; ruhsal, bedensel, sosyokültürel ve maddi boyutlara sahip kişilerin hayatlarında önemli bir unsurdur ve etkiye açıktır. Toplumda cinsellik konuşulması ayıp sayılarak gizlenmesi gereken bir konu halini almıştır (Ünlüoğlu, 1973). Toplumlar için önemli bir güç kaynağı olan cinsellik; sevinçlerin, üzüntülerin, felaketlerin göstergesi olmuştur (Adasal, 1924).

Masters ve Johnson cinsellik üzerine araştırmaları sonucunda cinsellikle ilgili yeni bulguların temellerini atmışlardır. Bu bulguların sonuçlarını 1966 yılında “İnsanın Cinsel Davranışı” eserinde yayımlayarak cinsel terapi alanının güçlenmesi sağlanmıştır (Masters ve Johnson, 1994). Cinsel yaşam nesillerin devamlılığını sağlarken cinsel yaşamın cinsel doyum için önemi büyüktür. Dürtüler ve buna bağlı üreme, içinde bulunulan topluma ve yaşantılara göre şekillenmektedir. Cinsellik, dini değerler, sosyal hayat, sanat ve ekonomi alanları olmak üzere çok farklı boyutları kapsayarak toplumun ahlaki ve yasal kurallarına göre değişmektedir (Arat, 1995).

Cinsellikle ilgili ilk detaylı araştırmayı Kinsey ve arkadaşları 1938-1952 yıllarında raporlamışlardır. O dönemlerde tabu olarak görülen ve konuşulmaktan kaçınılan cinsellik, bilime ilk defa giriş yapmış ve konuşulmaya başlanmıştır. Cinsellikle ilgili yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgular toplumda büyük yankı uyandırmıştır. Kinsey ve arkadaşlarından sonra Washington Üniversitesi’nde Masters ve Johnson 1954 yılında yaptığı araştırmalarıyla cinselliğin anatomisini ve cinsel ilişki yaşanırken oluşan fizyolojik durumların sonuçlarını çıkartmış ve günümüzdeki temelini ortaya koymuşlardır (İncesu, 2004).

Cinsel hayat, içinde bulunulan toplumun ve kültürün etkisiyle şekillenmektedir. Toplumda zamanla oluşan otomatik düşünceler ve yargılamalar gelecek kuşaklara aktarılmaktadır. Ergenlerin yetişkinliğe adım attıkları dönemde kültürel kodlarla kadın ve erkeğin davranışlarına dair öğrendikleri belli kalıplar oluşmaktadır. Çoğunlukla taraflı olan ve doğru olmayan bu düşüncelere cinsel mitler denmektedir (CETAD, 2011).

Cinselliğin evlilik doyumuna direkt ve dolaylı yollardan birçok etkisi bulunmuştur. Cinsellik doyumunda eşler endişe ve kaygıdan uzak, birbirlerine yakınlığı sağlayan, sevmeye ve sevilme hislerini karşılayan bir duygu oluşturmaktadır. Cinsel yaşamdaki olumsuz durumlar ise doyuma ulaşamama, sevgisizlik, güç dengesinin olmaması, birbirinden uzaklaşma, kaygı, hoşnutsuzluk ve sabit fikirli olma gibi olgulardan kaynaklanmaktadır (Dokur ve Profeta, 2006).

Cinsellik ve evlilik doyumunu birbirine geçmiş kavramlardır ve evlilikteki çatışmaları çözmek ve önlem almak için bireylerin cinsel ilişkilerinin iyileşmesi sağlanabilir (McNulty, Wenner ve Fisher, 2016). Özgüven (2012) cinselliği; bireylerin kendi kimliğini kabul etmesi, karşı cinsle olan ilişkiden fiziki ve duygusal olarak memnun olması olarak tanımlar. Parker, Blackburn, Perry ve Hawks (2013) tarafından yapılan araştırmada cinsel ilişkinin, eşlerin ilişkilerini ve cinsel doyumlarını artırmaya yönelik bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.3. Cinsel Doyum

Evlilikte mutluluk genel olarak cinsel memnuniyet ile ilişkilidir. Evliliğinde mutlu olan eşlerin mutsuz olanlara göre cinsel ilişkileri daha sık yaşanmaktadır. Cinsel yaşamda durağanlığın evlilikte büyük probleme yol açtığı söylenmiştir (Donnelly, 1993). Psikolojik destek almak için başvuru yapan çiftlerin ortak özellikleri, cinsel ilişkilerinde sıkıntı yaşamaları olmuştur (Besharat, 1998).

Cinsel doyumunu fazla olan çiftlerde iletişimlerinin iyi olmaması evlilikten alınan doyuma olumsuz bir etki etmemektedir. Cinsel tatmin çiftlerin iletişiminin kötü olmasının telafisi olabilmektedir (Breznsnyak ve Whisman 2004). Yücel (2016) tarafından yapılan araştırmada evlilik doyumunu fazla olan çiftlerde cinsel doyumun fazla olduğu, çiftlerin evlilikteki çatışmalarının ve anlaşmazlıklarının daha az olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Cinsel yaşama hastalıklar, alınan ilaçlar ve vücut sağlığımıza göre şekillenen her durum etki etmektedir. Doyuma ulaşan, uyumlu, sağlıklı bir cinsellik yaşanabilmesi için bedenin sağlıklı olması gerekmektedir (Özer, 2016).

Evlilik psikolojik, biyolojik, sosyal olmak üzere üç nedene ayrılmaktadır. Evliliğin temelinde yer alan biyolojik nedenler arasında cinsel doyuma ulaşmak amaçlanmaktadır. Evlilik kurumu kişilerin cinsel arzularını ve isteklerini karşılayarak içinde bulunulan toplum tarafından onaylanmış bir olgudur (Özgüven, 2000). Kadınlarda cinsel doyumun göstergesi olarak orgazm olup olmamak önemli bir kriter olarak ele alınmış ancak bazı araştırmacılar

orgazm olmanın çok küçük bir etkisinin olduğunu vurgulamışlardır (Darling, Davidson ve Cox, 1991). Cinsel ilişki yaşanırken ya da süreç sonrasında duygusal iletişim ve cinsel uygulamaların cinsel doyuma olumlu etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Evlilik doyumu ile cinsel doyumun ilişkili olduğu cinsel yaşamda çeşitlilik yenilik oldukça cinsel doyum ve evlilik doyumunda da artış olmaktadır (Campos, Mengual, Gascon, Ceccato ve Llarío, 2018).

Başka bir çalışmada evli kadınların eşlerine oranla daha az cinsel doyum aldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Arslan, 1996). Vural (2007)'nin araştırmasında kadınların erkeklere göre cinsel doyumlarının daha az olduğu sonucu bulunmuştur. Yılmaz, Zeytinci, Sarı, Karababa, Çilli ve Kucur (2010) tarafından Konya'da evli bireyler üzerinde yapılan çalışmada kadınların doyumlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Hong Kong'ta yaşayan evli çiftlere yönelik yapılan araştırmada kadınların cinsel doyumlarının erkeklerden daha az olduğu bulunmuştur (Zhang, Ho ve Yip, 2012).

Bireylerin cinsel doyum düzeyleri genel ilişki doyumları ile yakından ilişkilidir. Partnere duyulan yakınlık düzeyi cinsel ilişkiden alınacak doyum düzeyini de etkilemektedir. Kadınlarda bu durum daha etkili bulunmuş ve kadınların partnerlerine duyduğu yakınlık derecesi arttıkça cinsel doyum alma şanslarının da artacağı vurgulanmış, erkeklere oranla duygusal yakınlık ve cinsellik arasındaki bağın kadınlarda daha güçlü olduğu ifade edilmiştir (Frank, Anderson ve Rubinstein, 1979).

Partnerlerin ilişkilerden aldığı doyum genel mutluluk düzeyi ile yakından ilişkisi bulunan bir kavramdır. Cinsel doyum partner ile birlikte olmaktan duyulan mutluluk olarak tanımlanan ilişki doyumunun genel göstergelerinden biri olarak kabul edilir (Halat, 2009). İlişkiye devam etme açısından önemli bir rol oynayan cinsel doyum bazı çiftlerde ilişkiyi sonlandırma sebebi olarak görülürken bazı çiftlerde de ilişki cinsel doyum olmamasına rağmen devam etmektedir. Evli kadın bireylerde cinsel doyumun ilişki üzerindeki etkilerinin incelenmesi evlilik doyumu açısından önemli görülmektedir. Cinsel doyum etkileyen fiziksel, psikolojik, kültürel, cinsiyet rolleri, dini sebepler gibi birçok faktör bulunmaktadır (Jung ve Luquis, 2000). Bu faktörler bireylerin cinsel doyumlarını doğrudan ya da dolaylı şekillerde etkileme gücüne sahiptir. Cinselliğin evlilik açısından önemli bir bileşen olduğu göz önüne alındığında cinsel doyum etkileyen, eşlerden birinde veya her ikisinde ortaya cinsellikle ilgili fiziksel ya da psikolojik sorunlar doğrudan ilişki niteliğini bozucu işleve sahiptir. Zaman zaman konuşulması bile toplumsal dinamiklere ters düştüğü söylenerek geride bırakılan cinsellik, yasaklar yolu ile bazı mitlerin oluşmasına sebebiyet vermektedir (Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009).

2.4. Cinsel Mitler

Mitlerin Türk Dil Kurumundaki karşılığı gelenekler ve görenekler aracılığıyla toplum tarafından kulaktan kulağa değişerek yaygınlaşan, kaynağı belli olmayan ve gerçeküstü olan halkın oluşturduğu söylemler şeklinde ifade edilmektedir. Yunan dilinde mitos olarak adlandırılmaktadır. İşitilen ve söylenen söz anlamlarına gelmektedir. Cinsel mitler ise cinsellikle ilgili konularda yaşanan toplumun çoğunluğu tarafından onay almış, aktarım yoluyla yaygınlaşan kanıtlanabilir bir dayanağı olmayan yanlış inanışlar olarak ifade edilmektedir. Cinsel mitlerin tıpkı mit teşkilatı gibi saklı kalan cinsel konulardaki korku, endişe ve kalıp yargılarımızı istihbarat teşkilatı gibi zihnimize yansıttığı düşünülmektedir.

Cinsellikle ilgili bu şekilde düşünülmesi cinsel yaşamın kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu yanlış inanışlar toplum tarafından “uydurma”, “hurafe” şeklinde ifade edilmektedir (Kayır, 2001; <http://www.cised.org.tr/icerik/146/cinselmitler>, Erişim tarihi: 20 Mayıs 2019)

Toplum tarafından üretilen, gerçekçi olmayan, nesillere aktarılan inançlara mit denmektedir. Cinselliği tabu olarak gören, konuşulmasından kaçınılan toplumlarda cinsel mitler daha fazla görülmektedir. Türkiye’de cinselliğin başladığı yaşlara ulaşıldığında bu yanlış inançlar güçlenerek değişmesi zorlaşmaktadır (Özdener, 2006). Kadınlara toplum tarafından dayatılan iyi kız sendromuna itaat eden yumuşak başlı olmaya dayalı davranışlar sergileyen kadınların cinselliğe bakışı da buna bağlı değişir. Bu şekilde yetişmiş olan kızlar cinselliğe karşı mesafeli yaklaşır (Özmen, 1999; Kaplan, Fyer ve Novick, 1982).

Cinsel mitler sosyal alanlarda cinsel rollerin ortaya çıkışına etki ederken iletişim problemlerine ve cinsellikteki işlevlerde bozulmalara neden olmaktadır (Kayır, 2010). Zilbergeld (1978) tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre cinsel mitlerin kardeşler, arkadaş çevresi, yazılı ve görsel basın yayın araçları ve pornografik yayınlar gibi iletişim kanalları aracılığıyla yaygınlaştığı savunulmaktadır.

Cinsel mitlere etki eden en önemli nedenin, konuşulmaktan kaçınılması ve bilimsel bir temelini olmaması olduğu ifade edilmiştir. Eğitim düzeyi yüksek olan bireyler, sağlık çalışanları (doktor, hemşireler vs.) tarafından dahi kabul gören bu kesim cinsel terapi eğitimden öncelikli geçmesi gereken grup olarak ifade edilmektedir (CETAD, 2006; Sungur, 1998).

Kültürel özelliklere göre değişkenlik ve benzerlik gösteren cinsel mitler toplum tarafından onaylanmaktadır (Özdener, 2006). Cinsel mitlere sahip olup cinsel yaşamlarında problem yaşayan çiftlerle sınırlandırılmadan cinsellikle ilgili yanlış inanışları anlatmak amacıyla topluma da eğitim verilmesi gerekmektedir (Özmen, 1999). Türkiye’de cinsel mitlerin eğitilmiş olma durumuna göre değişmediği ve kültürel etkilerin baskınlığıyla cinselliğin tabu olduğu görülmüştür. Bu yanlış inanışların yaygın görülmesi çiftlerin cinsel yaşamdaki istekleri ve evlilik doyumu üzerinde etkili olmaktadır (Kukulu, Gürsoy ve Ak-Sözer, 2009).

Cinsellik Türk kültüründe bir tabu olarak görülmekte, kadınların cinsel isteklerini ifade etmelerinin ayıp olarak görülmesi toplum tarafından yüceltilmektedir. Bazı evlilik ilişkilerinde, cinsel yaşam erkeklerin zevk duyacağı ve hakkı olan bir durum olarak düşünülürken kadınlar için ise erkeğe karşı sorumluluklarını yerine getirme olarak algılanmaktadır. Bu durum kadınların cinsel ilişkiye karşı daha geri planda kalmasına neden olup kadınlar eşinden gelen talepleri karşılama da çekimser ve yetersiz bulunmaktadır (Özgüven, 2017). Örneğin; kadınların cinsel doyumuna etki eden vajinismus sorununa, kültürel olarak tutucu cinselliğin dile getirilmesinin anormal karşılandığı toplum yapıları sebep olarak gösterilmektedir (Vural, 2007).

Toplumsal açıdan cinselliğe rahatlıkla dile getirilecek sosyal bir alan oluşturmamakla birlikte evlilik öncesi cinsellik deneyimi de hoş karşılanmamaktadır. Özellikle kadınların ilk cinsel deneyimlerinin evlilik ile birlikte başlaması bunun yanında yaşanan sorunların üstünün örtülerek konuşulmaması kişilerin evlilik yaşantılarında çeşitli problemlere zemin hazırladığını göstermektedir. Çiftler arasında yaşanan cinsel problemler karşılıklı beklentilerin doyurulmamasından ya da bedensel ve psikolojik sebeplerden kaynaklanmaktadır. Hukuksal çerçevede de cinsel sorunlar evlilik birliğinin temelden sarsılması maddesi ile karşılık bulmaktadır (Öztürk, 2010).

Türkiye’de cinsellik özel bir konu olarak görülüp konuşulmaktan kaçınılmaktadır. Evlilik kurumuna adım atıncaya kadar cinsel yasakların varlığıyla yetiştirilen genç kızlardan evlilik sonrasında cinselliğe hemen uyum sağlamaları ve beklentileri yerine getirmeleri istenmektedir. Cinselliğin tabu olarak görülmesi, evlilikte yaşanan cinsel problemlerin saklanması ve halk arasında konuşulan kadar bilinmesi, bu problemlerin çözüme ulaşmasını zorlaştırmaktadır (Abalı, 2006).

Yazılı ve görsel medya araçları, yanlış bilgiye sahip arkadaş grupları, hikâyeler ve pornografik yayınlar mitlerin kalıcı hale gelmesine ve mitlerin aktarımına neden olmaktadır

(Soylu, Levent ve Gürkan, 1999). Cinsiyete göre yapılan araştırmada kadınların cinsel mitlere inançlarının erkeklerden daha az düzeyde olduğu sonucu bulunmuştur (şimşek, 2015).

Vural ve Temel (2009) araştırmasında cinsel mitlerin köklü bir durum olduğu, kapsamlı bir eğitim verilmesine rağmen cinsel mitlerde çok az değişim olduğu bunların da evlilik doyumuna etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsel bilginin eksik ve hatalı öğrenilmesi cinsel işlevlerde bozukluklara neden olmaktadır. Tuğrul ve Kabakçı (1997) tarafından yapılan araştırmada kadınların çoğunun cinsel bilgi eksikliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsel bilgilerin yanlış öğrenilmesi cinsel mitleri doğurur bu da eşler arasındaki iletişimsizliğe ve sorunlara yol açmaktadır. Cinsel mitlerin oluşmasındaki en büyük etken cinselliğin konuşulmasından kaçınma ve bununla ilgili konularda fikir alışverişi yapılmasından kaçınılmasıdır (Özer, 2016).

Türkiye’de sıklıkla karşılaşılan cinsel mitler şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Erkek cinsel istek ve ilişkiye başlama konusunda her daim hazırlıklı olmalıdır.

Erkeklerdeki cinsel işlev bozukluklarına neden olan en çok karşılaşan mitlerden biri olarak görülmektedir. Erkeklerden bu şekilde bir beklentiye girilmesi performans kaygısına yol açmaktadır. Bu yanlış inanışların yerine kişinin ortama, zamana ve uygun olan partnerine göre şekillendiği düşünölmelidir (Keçe, 2012; şatiroğlu ve Kadioğlu, 2011)

2. Mastürbasyon yapmak pis ve zararlıdır. En yaygın ve eski mitlerdendir.

Mastürbasyon yapmanın kişileri bedensel ve ruhsal yıkımlara sürüklediği, bu durumun alışkanlık haline geldiği düşünölmektedir. Hâlbuki bireyin kendini tanınması ve bedenini keşfetmesi için önemli bir deneyim olmaktadır (Keçe, 2012; şatiroğlu ve Kadioğlu, 2011).

3. Cinsel fanteziler ahlaki değildir. Cinsel yaşamı renklendiren fanteziler eşlerin

hayal dünyasını genişleterek ilişkiyi dinamik tutmaktadır. Sexting (cinsel içerikli mesajlar), duygu yüklü mesajlar ve erotik fotoğraflar fantezileri düşöndürür ve eşlerin ilişkilerini canlandırabilir (CETAD, 2006; Hertlein ve Ancheta, 2014; Keçe, 2012).

4. Cinsel istek, cinsel birleşme ile sonuçlanmalıdır. Cinsellikte amaç cinsel birleşme

değildir. Bu düşünce performans kaygısı yaşatarak sonuç odaklı düşünölmesine ve ilişkinin zorlanarak yaşanmasına neden olurken istenmeyen gebeliklere de sebebiyet vermektedir. Bu tarz problemler de çiftlerin zamanla cinsellikten uzaklaşmasına neden olmaktadır (Turan, 2013).

5. Cinsel ilişkiyi erkek başlatmalı ve yönetmelidir. Bu mit erkekler açısından görev

olarak verilen bu duruma karşı yetersiz hissetme ve öfkeli olmaya neden olurken kadınlar

açısından ilişkiye edilgen olarak devam etmeye neden olmaktadır. Kadınların ilişki isteklerini ifade etmesi, haz duyması uygunsuz görülmektedir (CETAD, 2006; Kayır, 1998).

6. Yaşlı bireylerin cinsel ilişki yaşaması doğru değildir. Yaşanan kayıplarla hayatı devam eden yaşlılık dönemindeki bireylerin cinsel ilişkiye karşı isteksiz oluşu ve yetersiz hissetmeleri en eski mitlerdendir. Bu düşüncenin aksine cinsel yaşam 80'li yaşlara kadar sürer ve hayat kalitelerini artırıcı etkiye sahiptir (CETAD, 2006; Özmen 1999).

7. Kadınlar yalnızca cinsel birleşme yoluyla orgazm olmaktadır. Kadınlarda orgazmın temel oluşumu klitoral uyarı ile olmaktadır. Araştırmalara bakıldığında kadınların yalnızca %20 ile %30'u cinsel birleşme ile orgazm yaşamaktadırlar. Bu sonuçlara bakıldığında orgazm oranının artması için cinsel birleşme ve klitoral uyarının birlikte yaşanması gerekmektedir. Kadınların partnerleriyle yaşadıkları duygusal doyum ve zamanla tecrübelerinin artması da orgazm yaşanabilmesi adına önemli bir olgudur (Özmen, 1999). Müslüman toplumlarda kadınların orgazm olamamaları çok sık görülen bir problem olarak bulunmuştur (Lavee, 1991).

8. Cinsellik içgüdüselidir ve sonradan öğrenilmez. Çiftler cinsel birliktelik yaşarken ya da sonrasında fark ettiklerini, hissettiklerini konuşarak cinsellik hakkında bilgi edinebilirler. Bununla birlikte cinsel terapide de cinsellikle ilgi bilgi edinebilir, kendilerini bu alanda geliştirebilirler (Şatıroğlu ve Kadioğlu, 2011).

9. Cinsellikte kesin ve genel geçer doğrular vardır. Bu inanış çiftleri sınırlandırarak cinsel yaşamlarını çeşitlendirmelerini ve renklendirmelerini engellemektedir. Arzuları ve fantezileri bu şekilde bastırılan çiftler doyuma ulaşmada güçlük çekmektedir. Cinsel yaşamda bunların aksine çiftlerin ikisinin de onayladığı uçsuz bucaksız özgür bir alan oluşturulmalıdır (<https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/15/cinsel-yasamla-ilgili-yanlis-inanislarmitler-nelerdir>).

10. İki kişi birbirlerini sevdikleri zaman cinsellikte de tatmin olurlar. Çiftler birbirlerine karşı sevgi dolu olsalar da cinsel yaşam için uyum ve birbirlerine alışma sürecine ihtiyaç vardır. Cinsellik yaşandıkça gelişir ve öğrenilir (Keçe, 2012).

11. Erkekler duygularını saklamalı ve daha mantıklı olmalıdır. Toplumun çoğunda erkeklerin öfke, saldırganlık, rekabet gibi duyguları göstermesi kabul görülürken sevgi, dokunsallık, üzüntü gibi duygularını açığa vurması kabul edilir görülmemektedir (Kayır, 1998).

12. Kadınlarda cinsellik çözülmesi zor ve gizemlidir. Erkeklerde ise cinsellik yalın ve şeffaftır. Bu mit erkeklerin cinselliği çok iyi bilmesi ve çok rahat olması gibi düşüncelerdir. Erkekler bu düşünceden dolayı çok fazla kaygı yaşamaktadır. Kadın cinselliğinin çözülmesinin zor olmasında kadınların cinsellikle ilgili ezilmişlik duyguları yer almaktadır (<http://www.cised.org.tr/icerik/146/cinselmitler>)

13. Kadınlar cinsel ilişkide fazlasıyla keyif alırlar. Cinsel ilişkinin keyif vermesi içinde bulunulan zamana, mekâna, duruma ve eşinin durumuna göre değişmektedir. Kadınların bu mite inanarak performans kaygısı taşımaları haz almalarını zorlaştırmaktadır (<https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/15/cinsel-yasamla-ilgili-yanlis-inanislar-mitler-nelerdir>).

14. Hamilelik döneminde cinsel birleşme bebeğe zarar vermektedir. Bu cinsel mit çiftler arasında hamilelik dönemindeki cinsel uzaklaşmaya neden olmaktadır. Bunun arkasından cinsel birleşmede mikrop kapılacağı ve bebeğe bulaşma riskinin olacağı miti de devam etmektedir. Kadın doğum uzmanı tarafından kısıtlanmadığı sürece hamileliğin ilk altı ayında cinsel ilişkinin yaşanmasında bir sakınca olmamaktadır (<http://www.cised.org.tr/icerik/146/cinselmitler>). Cinsel mitlerin yerine doğru olan bilgilerin öğrenilip bu kalıpların değiştirilmesi cinsellikle ilgili problemlerin çözülmesine yardımcı olmaktadır (<http://www.cised.org.tr/icerik/146/cinselmitler>).

Bu mitlerin çoğunda cinselliğin erkeklerle özgü olduğu ve kadının bir cinsel meta gibi algılandığını ifade etmek mümkündür (Öztürk, 2012). Toplumda yerleşmiş olan ve yeni kuşaklara da aktarılan bu mitler bireylerin cinsel yaşamlarını bu temele dayandırmalarına neden olur. Ghasemi ve Ehsanpour (2004) araştırmasında, cinsellikle ilgili bilgi edinmeye gereksinim olduğu bunun da kadınlarda daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İranlı kadınlar üzerine yapılan araştırmada kadınların cinsel bilgileri genellikle arkadaş çevresinden edindikleri, cinsel isteklerini ifade etmekte zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışmada beş oturumluk cinsel mitleri de içine alan cinsellik eğitimi sonrasında katılımcıların evlilik doyumlarının arttığı belirtilmiştir (Farah ve Shahram, 2011). Yine cinsel mitler ve evlilik doyumu ilişkisinin incelendiği başka bir çalışmada cinsel mitlere inanma düzeyi arttıkça evlilik doyumunun azaldığı görülmüştür (Büyük, 2019).

Yeni evlenen çiftlere yönelik uygulanan bir cinsel eğitim programında deney öncesi ve sonrası cinsel mit ölçümlerine bakıldığında eğitim alan grubun cinsel mit düzeylerinde az da olsa bir düşüş gözlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak cinsel mitlerin kültürel anlamda kökenlerinin sağlam olması gösterilmiştir (Vural ve Temel, 2009). Cinsel mitlerin cinsel

doyum ile ilişkisinin incelendiği bir başka çalışmada ise cinsel mitlerin ilkökul ve ortaokul mezunu bireylerde daha yüksek olduğu görülmüştür (Karakuş, 2019). Kadınlarda cinsel mitlerin cinsellikle ilgili beklentiler ve evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Kadınların cinsel eğitim almaya daha açık bir grup olması, cinsellikle ilgili bilgilere ulaşabilir olması cinsel mitlerinin düşük olmasına etki etmektedir (Kukulu, Gürsoy ve Ak-Sözer, 2009).

Kadınların avantajı genellikle gençlik, güzellik ve cinselliktir ve bu onların güç kaynaklarıdır. Kadınların erotik gücü erkeklerden daha fazla etkiye sahiptir (Hakim, 2010). Bu da kişinin cinsel cazibesinden elde edilen avantajlar olarak tanımlanır. Evlilik ilişkilerinde kadınların çekiciliğinin, erkeklerin finansal varlıklarıyla bir değiş tokuş aracı olduğu iddia edilir. Kadınlar cinselliğe erişimi, para yerine, erkekler üzerinde pazarlık veya ikna edici bir olgu olarak kullanır.

2.5. Güç

Türk Dil Kurumuna göre güç etkin olabilme ya da direnç gösterebilme, kuvvetli olma şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2013). Bireylerin yaşamının güce göre değişkenlik gösterdiği, sosyal ilişkilerinde gücün etkin olduğu ilişki düzeni mevcuttur (Hall, 1977; Milton, 2000). Güç bireylerde etkileşim için kullanılan bir kavram olmaktadır (King, 1983).

Güç-ketleme kuramında kendilerine dair güç algısı fazla olan bireylerin daha pozitif, daha rahat ve ödüllendirilmelere karşı algılarının daha açık olduğu söylenmektedir. Kendilerine ait güç algısı düşük olan bireylerin ise daha baskıcı, daha negatif düşünce tarzına sahip, daha kısıtlayıcı bir tutumda oldukları belirtilmektedir. Gücün bireyler için kazanımları düşünüldüğünde güç evlilik doyumuyla doğrudan ilişkilendirilmektedir (Keltner, Gruenfeld ve Anderson, 2003). Evlilikte güçsüz olan kadınların evlilik doyumlarının düşük olduğu sonucu bulunmuştur (Blum ve Mehrabian, 1999). Evlilikteki boyun eğici eylemler çoğaldıkça çiftler arasındaki problem çözme yeteneklerinde düşüş meydana gelmiş, evlilik doyumunun azaldığı belirtilmiştir (Hünler ve Gençöz, 2003).

Güçlü olan bireylerin kendilerine karşı olumlu tutum sergiledikleri, duygu durumlarında tutarlı oldukları, olumsuzluklara daha az yer verdikleri ve öz saygılarının daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Anderson ve Berdahl, 2002; Galliher, Rostosky, Welsh ve Kawaguchi, 1999; Kifer, Heller, Perunovic, Galinsky, 2013; Kraus, Chen ve Keltner, 2011).

Bireyler bağlanma kuramına göre incelendiğinde bebeklik döneminde anneye ya da bakımını yapan kişiyle kurulan bağın çok önemli olduğu ifade edilmiştir (Bowlby, 1958). Bebeklikte anneye kurulan bu bağ, bireylerin yetişkinlik döneminde nitelikli ilişkiler kurmalarını sağlayarak bireylere sosyal ortamlarda güç kaynağı olmaktadır. Bu güvenli bağlanma başarılı olmadığında ise kişinin ilişkilerinde kaygı düzeyi yüksek, özgüvensiz ve çevreye güvensiz olabileceği söylenmiştir (Bowlby, 1983).

Güç; bireylerin eşlerine karşı etkili olma kabiliyeti ve kapasitesi, ilişkinin bir parçası olarak tanımlanmıştır (Kaynak-Malatyalı, 2014; Rollins ve Bahr, 1976). Güçlü hisseden bireyler evlilikte isteklerine kolay ulaşabilecekleri için bu bireylerin doyumlarının fazla olduğu söylenmiştir (Kaynak-Malatyalı, 2014). Güç, bireylerin mevcut potansiyeli olarak ihtiyaç duyduklarında ortaya çıkması çıkarılması gereken bir değişkendir (Dunbar, 2000; French ve Raven; 1959).

Evliliklerde güç incelendiğinde kişilerin sahip oldukları güç eşlerinin sahip olduğu güç ile orantılı bulunmuştur (Langner ve Keltner, 2008). Eşler arasında kurulabilecek eşit güç dengesinin ilişkiyi olumlu yönde etkileyebileceği sonucuna ulaşılmaktadır (Langner ve Keltner, 2008; Lennon, Stewart ve Ledermann, 2013; Tezer, 1986). Eşler arasındaki güç eşit olmadığında, özellikle kadının baskın olduğu evliliklerde, doyumun daha düşük olduğu bulunmuştur (Bean, Curtis ve Marcum, 1977; Gray-Little ve Burks, 13 1983).

Koreli kadınlar üzerine yapılan bir araştırmada kadınların kararlarının hatırı sayılır aile büyükleri tarafından önemsenmediği görülürken son on yıldaki eğitim ve ekonomik düzeylerinin yükselmesi, kadınlar için iş imkânlarının artmasıyla birlikte kadınlara özerklik sağlanmıştır. Bu imkânlarla birlikte kadınlar kendilerini güçlü hissederek iş gücünün eşit dağılmasını talep etme, bekâr kalmayı seçme veya evlendikten sonra çocuk sahibi olmama gibi seçenekleri kullanmaya başlamıştır (Jones ve Shen, 2008). Kadınların eşlerine karşı algıladıkları gücün evlilik süresi uzadıkça artması, kadının ilişkide dengeyi koruma ve idare etme görevi ile açıklanabilir (Kirkpatrick ve Davis, 1994).

Evlilik yaşamında gücün eşit ya da bireyin kendi gücünün eşinden fazla ya da az olabileceği söylenmiştir (Felmlee, 1994; Sprecher ve Felmlee, 1997). Evlilik doyumunu ile güç arasındaki ilişki incelendiğinde güç dengesinin eşitlikçi olduğu çiftlerde evlilik doyumunun en yüksek olduğu bildirilmektedir (Brezsnyak ve Whisman, 2004; Gray-Little, Baucom ve Hamby, 1996; Gray-Little ve Burks, 1983; Tang, 1999). Brezsnyak ve Whisman (2004) araştırmasında algılanan gücün evli çiftlerde her iki cinsiyet için de evlilik doyumunu etkilediği ve buna bağlı olarak eşlerin cinsel yaşamlarının da olumlu yönde etkilendiği

sonucuna ulaşılmıştır. Blood ve Wolfe (1960) tarafından yapılan araştırmada eşlerinden daha fazla kaynakları olan kişilerin eşlerine göre daha güçlü hissettiği, eşleriyle bağımlı ilişkileri olan kişilerin evliliklerinde güçsüz hissettiği bulunmuştur. Güç ve bağımlı olmak ters ilişkili olarak görülmektedir (Cast, 2003; Inesi, Gruenfeld ve Galinsky, 2012). Güç algısı değerlendirilirken kişilerin eşlerine karşı etkileme kabiliyetinin önemi bulunmuştur (Anderson, John ve Keltner, 2012).

Evliliklerinde güçsüz olan eşlerin ilişkilerinde sorunlar yaşadığı belirtilmiştir (Babcock, Waltz, Jacobson, ve Gottman, 1993; Sagrestano, Heavey, ve Christensen, 1999). Zimbler (2012) ve Kifer ve arkadaşları (2013) gücün evlilik doyumunu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Lennon, Stewart ve Ledermann (2013) ise bu bulgulardan farklı olarak flört eden kişilerde gücün ilişki doyumu ile olumsuz yönde ilintili olduğunu belirtmiştir. Halloran'a (1998) göre, kadınların evliliklerinde algıladıkları kontrolün düşük olması öğrenilmişlik çaresizliğe ve depresif belirtilere neden olmaktadır. Güçsüz kadınlar, depresif belirtileri evliliklerinde eşlerini kontrol edebilmek için kullanmaktadırlar.

Çiftlerde algılanan güç dengesi eşit olmadığında; erkeğin güçsüz olduğu durumlarda, eşine karşı saldırgan ve şiddet eğilim düzeylerinin arttığı, gücü elde edemediği için eşini her anlamda istismar ederek güçlü olma çabası ortaya koydukları görülmüştür (Babcock, Waltz, Jacobson, ve Gottman, 1993). Eşlerin her şeyden önce güç kazanma hırsları evliliklerine zarar vererek uyumlarının, düzenlerinin bozulmasına neden olmaktadır (Bal, 2007). Ayrıca, güç eşitliğinin sağlandığı evliliklerde eşlerin birbirlerine karşı daha az saldırgan ve depresif olduğu, özgüvenlerinin daha yüksek olduğu ve eşlerin cinsel arzularını daha rahat ifade edebildikleri belirtilmektedir (Neff ve Suizzo, 2006). Kadınların ev işleri, çocuk bakımı gibi sorumluluklarının artması, eşlerinden destek görememeleri kadınlarda depresif belirtilere sebep olurken kendilerini güçsüz hissetmektedirler (Byrne, Carr ve Clark, 2004).

Evlilikte güç ilişkisi genel anlamda partnerlerin birbirleri üzerinde söz hakkı olması ve birbirlerinin davranışlarını etkileme yetisi olarak tanımlanmaktadır. Özellikle erkek partnerin eşine şiddet uygulaması gibi davranışlar evlilikte güç göstergesi olarak kabul edilmektedir. Evlilikte algılanan güç kavramsal açıdan ve bilimsel bağlamda zayıf kaldığı için uzlaşmış bir tanımını yapmak güçtür. Çoğunlukla kendini yansıtma yolu ile bireylerin evlilikte nasıl bir güç algısına sahip oldukları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda ortak yaşama dayalı yaşanılacak şehir, çocukların gönderileceği okul, satın alınacak şeyler gibi belirli alanlarda hangi partnerin daha fazla söz sahibi olduğu bireylerin evlilikteki güç algısını yansıtmaktadır. Evlilikte algılanan güç kavramı küçük gruptaki güç algısına benzer

bulunmuş ve belirli değişiklikler yapılarak aile içerisinde de benzer güç kavramının kullanılabileceği vurgulanmıştır. Aile içerisindeki güç dengesi bireylerin evlilikte sağlıklı liderlik rollerini benimsemesi ile ilişkili bulunmuş ve bu durumun evlilik doyumunu etkilediği belirtilmiştir (Gray-Little ve Burks, 1983).

2.6. Evlilik Doyumu

Evlilik doyumunu, eşlerin ilişkilerinde yaşadığı memnuniyet ve refahın belirleyicisi olarak; evlilikteki mutluluğun, niteliğin ve eşler arasındaki uyumların olumlu ya da olumsuz olarak ifade edilmesidir. Bu özelliklerin sağlanamaması ilişkideki doyumun düşmesine, eşlerin ilişkide mutsuz olmasına etki etmektedir (Roach, Frazier ve Bowden, 1981; Yıldız ve Baytemir, 2016). Hendrick (2004) doyumunu, bireylerin kendilerini ilişkide ait hissetme ve mutlu olma davranışı olarak tanımlar. Spaniner ve Lewis (1980) ve Tezer (1996) evlilik doyumunu evliliğin kalite göstergelerinden biri ve ilişkideki ihtiyaçların karşılanma düzeyine ilişkin bakış olarak tanımlamaktadır.

Evlilik ilişkisinde eşlerin problem çözme becerilerinin nasıl ve hangi nitelikte olduğu evlilik doyumunu açısından önem taşımaktadır. Doyum sağlayabilmiş evliliklerde problemlerin daha seyrek ve özgün olduğu, doyum sağlayamamış ilişkilerde ise çözüme ulaşmanın daha güç olduğu görülmüştür (Winemiller, 1992). Çiftlerin aralarındaki sağlıklı iletişim birbirlerine karşı uyumu artırırken doyumlu bir ilişkinin temelini atmaktadır (Cohan ve Bradbury, 1997).

Evlilik doyumunu, bireyin evlilik içerisinde partneri ile olan uyumuna ilişkin olumlu ya da olumsuz tutumunu ifade etmektedir (Roach, Frazier ve Bowden, 1981). Kaliteli bir evlilikte eşlerin evlilik ilişkisini genel değerlendirmesi evlilik ilişkisinin doyuma ulaşmış olmadığına bilinmesi adına önemlidir (Celenk ve van de Vijver, 2013; Solmuş, 2011). Eşlerin birbirlerine bağlılıkları, demokratik karar alabilmeleri ve birbirlerine duygularını aktarabilmeleri ile ilişkinin en önemli boyutu olan evlilik doyumuna ulaşılmış olur (Solmuş, 2011). İlişkilerin gerçekten devam edip etmeyeceği, ilişkinin iyi gidip gitmediği doyumun önemiyle ilişkilendirilmektedir. Cutrona, (1996) tarafından yapılan araştırmada kadınların erkeklere oranla ilişkiden daha az fayda sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmalar incelendiğinde çoğunlukla erkek ve kadının ilişkiden birbirlerine yakın oranda doyum sağladığı bulunmuştur (Clement, Cordova, Markman ve Laurenceau, 1997). Bir başka araştırmada ise doyumun erkeklere oranla kadınların duygusal yapısı göz önüne alınarak kadınlarda daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doyum eşlerin birbirlerine karşı

algıladığı mutluluk ve tatmin olma düzeyi olarak tanımlanır (Üncü, 2007). Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan (2005) doyumunu “mutluluk kavramı” olarak tanımlamıştır.

Değişikliklere ve yeniliklere karşı açık olan evlilik ilişkilerinde doyuma ulaşma ve ilişkideki hoşnutluk kişilerin psikolojik sağlamlığının devam etmesi için önem taşımaktadır. Sistemin aksamasıyla ilişkide kriz dönemi yaşanır bu da ilişkileri travmatik bir noktaya götürmektedir. Uyumun sağlandığı evlilikler doyuma ulaşarak ilişkideki yaşanan zorlanmaları eşler birlikte çözerken eşlerin psikolojik dayanaklılığını da artırmaktadır (Sardoğan, Karahan, 2005).

Evlilik doyumunu için, gerçekçi olmayan inanç ve düşüncelerin gerçekçi inanç ve düşünce kalıplarına dönüştürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Şen, 2015). Evlilik ilişkisinin devam etmesi eşlerin birbirlerinin psikolojik ve biyolojik gereksinimlerinin doyurulması yoluyla mümkün olmaktadır. Bu nitelikteki ilişki içerisindeki bireylerin mutlu ve uyumlu olmaları evlilikteki doyumunu sağlamaktadır (Binici, 2000; Gökmen, 2001).

Evliliğin başlangıcında partnerlerin birbirlerine karşı iletişimlerinin sağlam bir zeminde olması ilişkinin devamlılığı için önemlidir. Evlendikten sonra bu ilişki dengesinin bozulması kriz ve çatışma dönemlerinin başlamasına ve evlilikteki doyumun azalmasına neden olur (Tarhan, 2006). Evlilik ilişkilerini açıklamaya yönelik kuramlara bakıldığında; ilişkide çatışmaların yaşanması, krizlerin oluşması, evlilik doyumunun azalmasına neden olur bu da kriz kuramı ile açıklanmaktadır (Demirli-Yıldız, Sevil-Gülen ve Erdur-Baker, 2018).

Bowlby'nin Duygusal Gelişim kuramına göre bağlanmanın temeli çocukluk yıllarında başlayarak yetişkinlikte kurulan ilişkilerin doyumunu ve niteliğini oluşturmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). Eşlerin aralarındaki güven oluşumu, dengeli ilişki, bağlılık evlilik doyumuna ve cinsel doyuma olumlu etki ederken; çatışmaların, iletişimsizliğin, duygusal çökkünlüğün olumsuz etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır (Fox, 1973; Kahn, Coyne ve Margolin, 1985).

Kaya ve Cin (2019) tarafından kentte ve kırsalda yaşayan evli kadınlara yönelik yapılan araştırmanın sonuçlarına göre; kırsalda yaşayanların evlilik doyumlarının, kentte yaşayanlara göre yüksek olduğu ve evlilikte geçen sürenin evlilik doyumunu pozitif anlamda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çağ (2016) tarafından yapılan çalışmada bir yılı doldurmuş, eşlerin birlikte çalıştığı, çocuksuz, cinsel doyumlarından hoşnut olan çiftlerin evlilik doyumlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Bir başka araştırma sonuçlarına göre evlilik süresinin evlilik doyumunu etkilemediği fakat eşlerin birbirlerine benzer düşüncede olmasının, köken aileleriyle ilişkilerinin iyi olmasının evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu,

bu tarz evliliklerde erkeklerin evlilikten aldıkları doyumun kadınlardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Güngör, 2007; Kim, 2014; Rostami, Ghazinour, Nygren ve Richter, 2014). Buna karşıt olarak evlilik doyumunun cinsiyete göre değişmediği sonuçlar da bulunmuştur (Hamamcı, 2005; Timm ve Keiley, 2011).

Larson (2000) evlilikte geçen sürenin evlilik doyumunu pozitif oranda etkilediğini ortaya koyarken buna karşıt sonuçlar da mevcuttur. Evlilik ilişkisindeki cinsel ilişkinin, evlilik doyumunun artmasına etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır (Jeanfreau, Wright ve Noguchi, 2018). Kavak (2018) çalışmasında yaş ve çocuk sayısının evlilik doyumuna etki ettiğini belirtmiştir. Evlilik doyumuna etki eden nedenler yaş (Kubat, 2012; Tezer, 1994), evlilik süresi (Kubat, 2012; Taşköprü, 2013), çocuk sayısı (Çağ ve Yıldırım, 2013; Kubat, 2012)

Akbalık-Doğan (2010), Guttman ve Lazar (2004), Jose ve Alfons (2007), Lawrence, Rothman, Cobb, Rothman ve Bradbury (2008) ve Twenge, Campbell ve Foster (2003) çocuksuz olan eşlerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğu sonucunu bulmuşlardır. Guttman ve Lazar (2004) Guo ve Huang (2005) ise, birinci çocuk olduktan sonra evlilik doyumunun arttığı bulgusuna ulaşmışlardır. Evlilik doyumunun çocuk sayısına etkisi ile ilgili yapılan karşıt görüşlü araştırmalar kişilerin çocuğa karşı bakış açıları ve içinde buldukları geleneksel topluma göre açıklanabilir. Amerika'da evlilik ilişkisinde yaşanan uyum problemleri bireylerin psikolojik destek almak için tercih ettiği en güçlü nedenler arasında yer almıştır. Evlilik doyumu ve uyumu kavramları dünyada ve Türkiye'de sıklıkla çalışma yapılan konular arasında bulunmaktadır (Öner, 2013).

Evlilik ilişkisinin olumsuz ilerlemesi ilişki kalitesini bozan bir değişken olarak evlilikte mutluluğu belirlemede evlilik ilişkisinin niteliği ve evlilikten sağlanan doyum ve eşler arasındaki uyum önem kazanmaktadır. Evlilik doyumunu etkileyen durumlar arasında eşlerin birbirlerini anlamaları, isteklerini açıkça ifade edebilmeleri, birbirlerine destek olmaları ve cinsel doyuma ulaşmaları yer almaktadır (Çağ ve Yıldırım, 2013; Çelik, 2006). Bu değişkenlerin arasında, evlilik doyumuna etki eden en önemli faktörlerden biri cinsel ilişki olarak bulunmuştur (Farah ve Shahram, 2011).

Araştırmaların çoğu ortak olarak cinsel doyum ve evlilik doyumunu ilişkili bulmuşlardır (Kudiaki, 2002). Bireylerin cinsel yaşamlarında mutlu olmak için kendilerini ve bedenlerini tanıyıp sevmeleri, partner ilişkisinde saygılı ve güvenli olmaları, cinsellikle ilgili ayrıntıların konuşularak neyin istenip istenmediğinin bilinmesi ve cinsel yaşama ait mitleri konuşarak birlikte çözüme ulaşmaları önemli olmaktadır (WHO, 1975).

Evlilik doyumu, cinsel yaşam ve güç algısı kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Bunun en büyük ayırıcı özelliği; içinde bulunulan çevreyle iletişim, geleneksel kodlar, hayat standartları, yaş, eğitim düzeyi ve cinsel yaşama ne kadar hâkim olduğuyula ilişkilendirilmiştir (Kayır, 2010). Cinsel yaşamında sorun yaşayan çiftler içinde bulunduğu toplumun etiketlerinden ötürü sorunlarını açığa çıkarıp paylaşımda bulunmazlar. Çoğu kültürde kadınlar, cinsellikle ilgili konularda problem yaşasalar da cinselliğin konuşulması mahrem olarak görülmüştür. Bu da bireyin sosyal ve kültürel aktivitelere katılımını etkilemektedir (Impett, Schooler ve Tolman, 2006; Kingsberg, 2011).

Çiftlerin evlilik doyumunu sağlamak için üç gelişim dönemlerinden bağlılık, güç ve yakınlıkla yaşamlarını sürdürebilmeleri, değişim gösterebilmeleri gerekmektedir. Buradaki güç ailede bir bireyin diğer bireye karşı yaptırımında bulunarak onun yerine karar vermesi durumu olarak tanımlanmıştır. Eşler arasında güç dengesi eşit olduğunda eşlerin öfkelerinin az, özgüvenlerinin yüksek ve cinsel yaşamlarının da daha kaliteli olduğu sağlıklı bir evliliğe ulaşacağı sonucuna varılmıştır (Gazioğlu-İşmen, 2011; Neff ve Suizzo, 2006). Kadının daha güçlü olduğu evliliklerin düşük doyuma sahip olduğu belirtilmiştir. Erkeklerin güçlü olduğu durumlarda evlilik doyumunun fazla olduğu ve eşlerin sorun çözme yetilerinin de buna bağlı olarak iyi olduğu belirtilmiştir (Gray-Little ve Burks, 1983).

Evliliğin uyum ve doyum içerisinde devam etmesinde eğitim düzeyi, çocuğun varlığı, çocuk sayısı, çocuksuzluk süresi, gelir durumları, sorumlulukların dağılımı gibi birçok etken yer almaktadır (Ünüvar ve Tagay, 2015). Evlilikte çocuğun varlığı ve sayısı, ekonomik durum, eşlerin birbirlerine desteği ve ortak paylaşımda bulunmaları gibi birçok etken evlilik doyumunun artmasında önemli rol oynamaktadır (Demiray, 2006). Gelir düzeyi ve evlilik doyumunu arasındaki ilişki, Polat (2006) tarafından yapılan çalışmada evliliklerinde hem ekonomik hem sosyal anlamda özgüveni yüksek ve mutlu kadınların evliliklerinde doyumunu yakaladığı ve çatışmalarının daha az olduğu sonucu ile ortaya konulmuştur.

Tartışmasız olarak evlilik genel yaşamın en önemli ve özel parçasıdır. Kadınların evlilikteki doyumlarının araştırıldığı çalışmada evlilik doyumunu fazla olan kadınların yaşam doyumlarının da fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Soylu ve Kabasakal, 2016). Kentlerde yaşayan kadınların evlilik doyumlarını araştırmak için yapılan çalışmada sosyo-kültürel düzeylerin, ekonomik durumların ve geniş aile ile yaşanan ilişkilerin doyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (İmamoğlu ve Yasak, 1997).

Kadınların sürekli olarak aile içindeki talepleri yerine getirmesi ve sorumluluklarının fazla olması eş ilişkisindeki doyum alanlarını daraltmaktadır. Bununla beraber erkeklerin,

eşlerine yardım ederek aile içindeki sorumlulukların eşit olarak paylaşılmasını sağlaması, kadınların evlilik doyumunu pozitif yönde etkileyen bir başka faktördür (Hochschild, 1989).

Bu bölümde evlilik doyumunun ne olduğu ve nasıl oluştuğu, evlilik doyumunun eşlerin yaşamındaki önemi ve kişilerin yaşamlarına yaptığı etkilerden bahsedilmiş ve bu etkiler ile ilgili yapılan çalışmalardan örnekler verilmiştir. Ayrıca Bowlby (1979) ve Ainsworth'e (1978) göre bağlanma türlerinin neler olduğu açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, evli kadınlarda cinsel mit, evlilikte güç algısının evlilik doyumu üzerindeki etkisini araştıran, ilişkisel araştırma modelinde nicel bir çalışmadır. İlişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırma, çoğunlukla ilişkisel araştırma olarak adlandırılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016).

Bu araştırma, ilişkisel desen (correlational design) ile gerçekleştirilmiştir. İlişkisel araştırma, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin tanımlanmasından dolayı bu araştırmalar betimsel araştırmaların bir türü olarak da nitelendirilirler (Büyüköztürk ve ark, 2016). Bu çalışmada, değişkenlerin arasında ve bağımlı değişkenlerin birbirleri arasındaki ilişkilerin yönü ve gücüne bakmak amacıyla korelasyonel araştırma deseni tercih edilmiştir.

Araştırmada evli kadınlarda evlilik doyumunun cinsel mit düzeyleri ve evlilikte algılanan güç düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenecektir. Bu bağlamda faktöriyel ANOVA kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma kapsamında amaçsal ernekleme yöntemi kullanılarak 420 evli kadın katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde evli ve kadın olma ölçüt olarak belirlenmiştir. Katılımcılara internet ağından ulaşılarak Google Forms üzerinden veri toplanmıştır.

Araştırmada ölçüt olarak evli kadınların seçilme nedeni kadınlarda cinsellikle ilgili yanlış inanışların daha fazla görülmesi ve bu durumun evlilik doyumuna olumsuz etki etmesidir (Ghasemi ve Ehsanpour, 2004; Vural ve Temel, 2009).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	Yüzde(%)
Yaş	20-30	225	54.9
	31-40	117	28,5
	41 ve üzeri	68	16,6
Evlilik süresi	1 ve altı	105	25.6
	2 ve 6	120	29.3
	7 ve üzeri	185	45.1
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	17	4.2
	Lise	68	16.6
	Lisans	259	63.2
	Lisansüstü	66	16.1
Çocuk sayısı	0	144	35.1
	1	121	29.5
	2 ve üzeri	145	35.4
Cinsel İlişki Sıklığı	Ayda 1	48	11.7
	Haftada 1	146	35.6
	Haftada 2	123	30.0
	Haftada 3 ve üstü	93	22.7
Toplam		410	100

Araştırma grubunda tek ve çok boyutlu uç değer incelemesi yapılmış ve 8 katılımcı tek boyutlu uç değer analizi sonucunda ve 2 katılımcı çok boyutlu uç değer incelemesi sonucunda olmak üzere toplam 10 katılımcı veri setinden çıkarılmıştır. Analizler geriye kalan 410 evli kadın katılımcı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaşları 20-57 arasında değişmekte olup; yaş ortalaması $\bar{X}=32,43$ 'tür. Katılımcıların evlilik süresi ortalaması $\bar{X}=(ss:2.38)$ aydır ve evlilik süreleri 1 yıl ile 40 yıl arasında değişmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında; 4'ü (%1) ilköğretim, 13'ü (%3.2) ortaöğretim, 68'i (%16.6) lise, 259'u (%63.2) lisans, 66'sı (%16.1) lisansüstü eğitimine sahiptirler. Katılımcıların 272 tanesi çocuk sahibidir, 144 katılımcı çocuk sahibi değildir. Çocuk sayılarına bakıldığında ise 1 tane çocuk sahibi olan 121 (%29.5), 2 tane çocuk sahibi olan 109(%26.7), 3 tane çocuk sahibi olan 25 (%6.1), 4 ve üzerinde çocuk sahibi olan 11 (%2.7) katılımcı bulunmaktadır. Son olarak cinsel ilişki sıklığı değişkenine bakıldığında cinsel ilişki sıklığını ayda 1 olarak belirten 48 (%11.7), haftada 1 olarak belirten 146 (%35.6), haftada 2 olarak belirten 123(%30), haftada 3 ve üzeri olarak belirten 93 (%22.7) katılımcı bulunmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların yaş, eğitim durumu, meslek gibi demografik özelliklerini ve çocuk sayısı, evlilik süresi, cinsel ilişki sıklığı gibi ilişkisel özelliklerini belirlemeye yönelik kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

3.3.2. Cinsel Mitler Ölçeği

Ölçek Gölbaşı, Evcili, Eroğlu ve Bircan tarafından (2016) cinsel mitleri ölçmek için 8 alt boyut ve 28 madde olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutları cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet, yaş ve cinsellik, cinsel davranışlar, mastürbasyon, cinsel şiddet, cinsel ilişki, cinsel memnuniyettir. Beşli likert olarak “Kesinlikle Katılıyorum” ile “Kesinlikle Katılmıyorum” arasında derecelendirilirken minimum 28, maksimum 140 olarak puanlanır. Ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0.91’dir. Ölçekte yüksek puan cinsel mitlere inanma düzeylerinin yüksek olması anlamına gelmektedir. Bu çalışma uygulanırken cinsel yönelim ve mastürbasyon alt boyut maddeleri kullanılmamıştır.

3.3.3. Çift Güç Ölçeği (ÇGÖ)

Çalışmada evli bireylerin eşlerine yönelik algıladıkları gücü ölçmek amacıyla kullanılan, Çift Güç Ölçeği (Couple Power Scale), Brigham Young Üniversitesi’nde gerçekleştirilen Olgunlaşmış Aileler Projesi kapsamında geliştirilen bir ölçektir (Day, Bean, Coyne, Dyer, Harper ve Walker, devam ediyor).

Olgunlaşmış Aileler Projesi’nde önceki çalışmalarda kullanılan ölçek maddelerinden 15 madde alınarak ölçeğe son hali verilmiştir. Ölçek “Kesinlikle Katılıyorum” ile “Kesinlikle Katılmıyorum” arasında değişen beşli likert tipinden oluşmaktadır. Ölçekten güç süreçleri ve güç sonuçları olmak üzere iki alt boyut temelinde ve genel toplam puan alınabilmektedir. Güç süreçleri alt boyutu 9 maddeden ve güç sonuçları alt boyutu ise 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 6. ve 8. maddeler ters kodlanmaktadır.

Ölçekte alınan puanın yüksek olması bireylerin evlilikte algıladıkları gücün yüksek olduğunu gösterir. Orijinal çalışmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı erkekler ve kadınlar için .91 ve .92 arasında değişmektedir (Cromwell ve Olson, 1975; Akt., Byrne ve

ark., 2004). Ölçek Kaynak-Malatyalı (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında yapı geçerliğini test etmek amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizinde ölçeğin orijinal çalışmada olduğu gibi iki faktöre (güç süreçleri ve güç sonuçları) ayrıldığı görülmüş faktörlerin toplam varyansın %48.67'sini açıkladığı belirtilmiştir.

ÇGÖ'nün iç tutarlık katsayısı alt boyutları için .82 ve genel ölçek için ise .87 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği katsayıları güç sonuçları alt boyutu için .65, güç süreçleri alt boyutu için .56 ve tüm ölçek için .59 olarak hesaplanmıştır. İki yarım test güvenilirliği için güç süreçleri .65, güç sonuçları .72 ve tüm ölçek için .52 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin ölçüt geçerliği Ev-işi Paylaşımı Ölçeği ile birlikte değerlendirilmiş ve .18 ($p < .05$) düzeyinde korelasyon elde edilmiştir.

3.3.4. Evlilik Yaşamı Ölçeği

Evlilik Yaşamı Ölçeği, Tezer (1986) tarafından evlilik ilişkisinden sağlanan genel doyum düzeyini belirlemek amacıyla 10 madde olarak beşli likert tipinde geliştirilmiştir. Ölçekte her bir maddenin altında “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde seçenekler bulunmaktadır. Ölçekten alınan minimum puan 10 maksimum puan 50'dir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması evlilik doyum düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik çalışmaları kapsamında ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği aynı kişilere 3 ay ara ile uygulama yoluyla hesaplanmış, güvenirlik .85 olarak belirlenmiştir. İç tutarlık katsayısı ise .91 dir. Cronbach alpha ikinci kez 208 kişilik ikinci grupta .89 dur.

3.4. İşlem

Ölçekler katılımcılara Google forms aracılığı ile bireysel olarak uygulanmıştır. Ölçek formunun ilk sayfasında araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiş ve sırasıyla Kişisel Bilgi Formu, Cinsel Mit Ölçeği, Çift Güç Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Ölçeği bulunmaktadır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için öncelikle betimsel analiz yapılmıştır. Daha sonra değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik pearson korelasyon analizi, evlilik doyumunun cinsel mit düzeyleri ve evlilikte algılanan güç düzeylerine farklılaşp

farklılaşmadığı incelemek amacıyla ise faktöriyel ANOVA yapılmıştır. Araştırmada .05 hata payı anlamlılık düzeyi olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın veri analizinde SPSS 26.0 ve AMOS 22 programları kullanılmıştır.

3.6. Veri Setinin İncelenmesi

Veriler SPSS programına aktarıldıktan sonra ilk olarak veri seti kontrol edilmiş daha sonra kayıp veri analizi yapılmıştır. Veri setinde herhangi bir kayıp değere rastlanmamıştır. Daha sonra veri setindeki uç değerlere bakılmış ve evlilik doyumu, cinsellik ve evlilikte algılanan güç değişkenlerinin toplam puanları üzerinden ayrı ayrı z puanlarına bakılmış ve 8 katılımcı -3, +3 aralığında olmadığı için veri setinden çıkarılmıştır. Z puanından sonra hesaplanan Mahalanobis uzaklık değerine bakılmış ve .001'den küçük değer veren 2 katılımcı çok boyutlu uç değer oldukları için veri setinden çıkarılmıştır. Uç değer incelemesinden sonra normallik dağılımlarına bakılmış ve değişkenlerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi sonuçlarına ilişkin bilgi verilmiştir. Ayrıca değişkenlere yönelik betimsel istatistiklere ve korelasyon bulgularına da yer verilmiştir.

4.1. Betimsel Sonuçlar

Araştırmada öncelikle değişkenlere ait ortalama ve standart sapma puanları hesaplanmıştır. Daha sonra değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacı ile Pearson korelasyon momentler çarpımı tekniği kullanılarak tüm değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Tablo 2’de katılımcılara ait değişkenlere ilişkin ortalama ve standart sapma puanları gösterilmektedir.

Tablo 2. Evlilik Doyumu, Cinsel Mitler, Algılanan Güç Ortalama ve Standart Sapmalar

Değişkenler	n	\bar{X}	Ss
Evlilik Doyumu	410	33.18	5.31
Cinsel Mitler	410	39.06	10.71
Algılanan Güç	410	52.81	11.71

Tablo 2 incelendiğinde katılımcılara ait ortalama puanlar evlilik doyumu $\bar{X}= 33.18$ (Ss:5.31), cinsel mitler $\bar{X} =39.06$ (Ss:10.71), evlilikte algılanan güç $\bar{X} =52.81$ (Ss:11.7) bulunmuştur. Bu verilere göre katılımcıların evlilik doyumunun ölçeklerden alınacak minimum

(10) ve maksimum (50) puanlar değerlendirildiğinde ortalama olarak görece yüksek olduğu, cinsel mitlerinin çalışmada kullanılan alt boyutlar dikkate alındığında (21 madde) yine minimum

(21) ve maksimum (105) puanlar ekseninde düşük olduğu ve son olarak evlilikte algıladıkları gücün ise minimum (15) ve maksimum (75) puanlara göre değerlendirildiğinde yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Kadınlarda Evlilik Doyumu, Cinsel Mitler, Algılanan Güç ve Evlilik Süresi

Arasındaki İlişkiler

	1	2	3	4
1. Evlilik doyum	1.00			
2. Alg. Güç	.58*	1.00		
3. Cinsel mit	-.07	-.24*	1.00	
4. Evlilik süresi	.17*	.19*	-.19*	1.00

* $p < .05$

Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeye kullanılan korelasyon tekniğinde elde edilen korelasyon değerlerini yorumlamak için .70 ile 1.00 arası yüksek; .70 ile .30 arası orta; .30 ile 0.00 arası ise düşük düzeyde ilişkinin olduğu şeklinde açıklanır (Büyüköztürk, 2010).

Tablo 3 incelendiğinde, evli kadınların evlilik doyum ve evlilikte algılanan güç düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir ($r = .58$, $p < .05$). Evli kadınlardan evlilikten algıladıkları güç artarken, evlilikten aldıkları doyum düzeyinin de arttığı görülmüştür.

Evlilikte algılanan güç ile cinsel mitler arasındaki ilişkiye bakıldığında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.24$, $p < .05$). Diğer bir deyişle cinsel mit düzeyleri arttığında evlilikte algıladıkları güç düzeylerinde düşüş yaşanmaktadır.

Evlilik doyum ile evlilik süresi arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r = .17$, $p < .05$). Evli kadınların evlilik süreleri arttıkça evlilikten elde ettikleri doyum düzeyi artmaktadır. Aynı zamanda evlilik süresi ile evlilikte algılanan güç arasında da pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r = .19$, $p < .05$). Son olarak evlilik süresi ve cinsel mitler arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -.19$, $p < .05$).

Evli kadınlarda evlilik doyum, cinsel mitler ve evlilikte algılanan güç değişkenlerinin çocuk sayısı ve cinsel ilişki sıklığına göre gruplar arasında değişip değişmediğinin incelenmesi amacıyla tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Çocuk sayısı çocuk sahibi olmayanlar, 1 çocuğu olanlar, 2 ve üzerinde çocuğu olanlar olarak üç gruba ayrılmıştır. Cinsel ilişki sıklığı ise ayda 1, haftada 1, haftada 2, haftada 3 ve üzeri olarak dört gruba ayrılmıştır. Analizlere yönelik sonuçlar tablo 4 ve tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Değerler

Değişken	Çocuk sayısı	\bar{X}	Cinsel İ. Sık	\bar{X}
Evlilik doyumu	0	34.98	1	28.95
	1	32.57	2	33.43
	2+	31.93	3	33.44
			4	34.61
Cinsel mit	0	37.45	1	41.38
	1	38.86	2	39.45
	2+	40.87	3	38.13
			4	38.54
Algılanan güç	0	53.92	1	45.91
	1	53.80	2	52.97
	2+	50.92	3	53.84
			4	52.81

*Cinsel il. Sık: cinsel ilişki sıklığı; 1: ayda 1; 2: haftada 1; 3 haftada 2; 4 haftada 3 ve üzeri

Tablo 4'te çocuk sayısı ve cinsel ilişki sıklığına dair grupların frekans ve yüzde değerleri gösterilmektedir.

Tablo 5. Kadınlarda Evlilik Doyumu Ölçeği, Algılanan Güç Ölçeği ve Cinsel Mitler Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı		KT	sd	KO	F	p
Ev. Doy	Gruplar arası	736.338	2	368.169	13.845	.00
	Gruplar içi	10796.78	406	26.59		
	Toplam	11533.125	408			
Alg. Güç	Gruplar arası	811.766	2	405.883	2.98	.052
	Gruplar içi	55257.559	406	136.102		
	Toplam	56069.325	408			
Cinsel mit	Gruplar arası	850.901	2	425.45	3.749	.024
	Gruplar içi	46079.104	406	113.495		
	Toplam	46930.005	408			

Evlilik doyumunun çocuk sayısına göre değişip değişmediğinin test edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre (tablo 5) evli kadınların evlilik doyumu puanları çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-406)} = 13.84, p < .05$]. Bu farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Post hoc testindeki Tukey sonuçlarına göre çocuk sahibi olmayanların evlilik doyumu çocuk sayısı fark etmeksizin çocuk sahibi olan katılımcılardan istatistiksel olarak ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Algılanan gücün çocuk sayısına göre değişip değişmediğinin test edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre algılanan güç puanları çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2/406)} = 2.98, p > .05$].

Cinsel mitlerin çocuk sayısına göre değişip değişmediğinin test edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre cinsel mit puanları çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-406)} = 3.75, p < .05$]. Bu farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Post hoc testindeki Tukey sonuçlarına göre çocuk sahibi olmayanların cinsel mitleri 2 ve üzerinde çocuk sahibi olanlara göre istatistiksel olarak ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuk sahibi olmayanların cinsel mitleri daha düşük düzeyde bulunmuştur.

Tablo 6. Kadınlarda Evlilik Doyumu Ölçeği, Algılanan Güç Ölçeği ve Cinsel Mitler Ölçeği Puanlarının Cinsel İlişki Sıklığına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı		KT	sd	KO	F	p
Ev. Doy	Gruplar arası	1046.324	3	348.775	13.501	.00
	Gruplar içi	10488.215	406	25.833		
	Toplam	11534.539	409			
Alg. Güç	Gruplar arası	2698.084	3	899.361	6.840	.00
	Gruplar içi	53385.828	406	131.492		
	Toplam	56083.912	409			
Cinsel mit	Gruplar arası	407.303	3	135.768	1.184	.316
	Gruplar içi	46572.785	406	114.711		
	Toplam	46.980.088	409			

Evlilik doyumunun cinsel ilişki sıklığına göre değişip değişmediğinin test edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre (tablo 6) evlilik doyumu puanları cinsel ilişki sıklığına göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(3-406)} = 13.50, p < .05$]. Bu farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Post hoc testindeki Tukey sonuçlarına göre cinsel ilişki sıklığı haftada 3 ve üzerinde olanların evlilik doyumu diğer gruplara göre istatistiksel olarak ($p < .05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Haftada 3 ve üzerinde olanların evlilik doyumu diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur. Ancak haftada 1, haftada 2 ve haftada 3 ve üzeri olan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Algılanan gücün cinsel ilişki sıklığına göre değişip değişmediğinin test edilmesi amacıyla yapılan ANOVA sonucuna göre algılanan güç puanları cinsel ilişki sıklığına göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-406)} = 2.98, p < .05$]. Bu farklılığın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Post hoc testindeki Tukey sonuçlarına göre cinsel ilişki sıklığı haftada 3 ve

üzerinde olanların evlilikte algıladıkları güç diğer gruplara göre istatistiksel olarak ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ancak haftada 1, haftada 2 ve haftada 3 ve üzeri olan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 7. Cinsel Mit* Evlilikte Algılanan Güç Faktöriyel ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Cinsel mit	57.11	2	28.56	1,45	.23
Alg. güç	3389.01	2	1694.50	85.929	.00**
Cinsel mit*Güç	75.52	4	18.88	.95	.43
Hata	7907.62	401	19.72		
Toplam	463121.00	410			

Evli kadın bireylerin cinsel mitleri ve evlilikte algılanan güçlerine göre evlilik doyumlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını analiz etmek için faktöriyel ANOVA kullanılmıştır. Yapılan faktöriyel ANOVA analizi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7’de evlilikte algılanan gücün temel etkisi dikkate alındığında katılımcıların evlilik doyumları düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{(2-401)}=85.92, p<.05$). Ancak cinsel mit değişkeninin temel etkisinin ($F_{(2-401)}=28.56, p>.05$) ve cinsel mitler ile evlilikte algılanan gücün ortak etkisinin ($F_{(4-401)}=18.88, p>.05$) katılımcıların evlilik doyumları düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma oluşturmadığı gözlenmiştir. Diğer bir deyişle, evli kadınların evlilik ilişkilerinde algıladıkları güç düzeyi değiştikçe nitelikli bir evlilik hayatının göstergesi olan evlilik doyum düzeylerinin de farklılaştığı görülmüştür. Öte yandan, mevcut çalışmada ele alınan diğer bir faktör olan, evlilik ilişkisi içerisinde önemli bir yapı taşı olarak görülen cinsel hayatın olumsuz etkilenmesine yol açan bireylerin sahip olduğu cinsel mitler evlilik doyumları açısından farklılık yaratan bir faktör olarak görülmemektedir. Cinsel mit ve evlilikte algılanan güç değişkenleri birlikte ele alındığında evlilik doyumunda anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Evli kadınların evlilik doyumunun cinsel mitlere ve evlilikte algılanan güç düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma kapsamında evlilikte algılanan güç düzeylerine göre evli kadınların evlilik doyumlarının farklılaştığı ancak cinsel mit düzeylerine göre evli kadınların evlilik doyumunun farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Evlilik doyumuna olumsuz olarak etki eden, bilimsel geçerliği olmayan, cinsel hayata dönük olumsuz yargılar olarak ifade edilen cinsel mitler partnerlerin evlilik ilişkisi içerisinde ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik durumları etkilemektedir (Aydın, 2017). Evlilik doyumu için, gerçekçi olmayan inanç ve düşüncelerin gerçekçi inanç ve düşünce kalıplarına dönüştürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Şen, 2015).

Mevcut araştırmada ele alınan cinsel mitler ve evlilik doyumu değişkenleri arasındaki ilişkiye bakıldığında cinsel mit düzeylerindeki değişim evlilik doyumunda anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır. Diğer bir deyişle, cinsel mitleri düşük veya yüksek olan kadınların evlilik doyumlarında bir farklılık görülmemiştir. Cinsel mitler ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında ise araştırma bulgularını destekleyen ve bu bulgularla çelişen sonuçlara ulaşılmıştır.

Döner (2015) çalışmasında cinsel mitlere sahip olan bireylerin evlilik doyumlarını incelemiş ve bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamamıştır. Ancak Özgüven'in (2017) çalışmasında cinsel mitlere sahip olan kadınların, cinsel ilişki bağlamında kendilerini geri plana ittikleri ve ilişkilerinin doyumunu artıracak bir faktör olan cinsel doyumdan uzak kalacak şekilde, eşlerinden gelen cinsel taleplere çekimser kaldıkları belirtilmiştir. Diğer bir deyişle, mevcut çalışmanın bulgularından farklı olarak cinsel mitlere sahip olma durumu evlilik doyumunu olumsuz olarak etkilemektedir. Bu araştırmayla farklı sonuçların gözlenmesi katılımcı grubunun özellikleri ile açıklanabilir.

Selam (2018) çalışmasında benzer sonuçlarla kadınların eğitim düzeyi arttıkça cinsel mitlere inanma düzeylerinin azaldığını belirtmiştir. Cinsel mitlerin cinsiyete göre değişmediği araştırmalar da mevcuttur (Kora ve Kayır, 1996; Ogur, Utkualp ve Aydınoglu, 2016; Torun, Torun ve Özaydın, 2011). Kadınların cinsel bilgi düzeyleri, evlilik ve cinsel doyumları üzerine yapılan araştırmada cinsel bilgi eksikliği, vajinismus sıkıntısı yaşayan kadınların çoğunun eğitim düzeyi düşük, geleneksel kuralların uygulandığı, küçük yerleşim yerlerinde yaşayan kadınlar olduğu görülmüştür (Doğan ve Saraçoğlu, 2008).

Bu sonuçlarla çelişkili olarak Nair (2004) eğitim düzeyleri yüksek olan, öğretmenlik yapan kadınlara yönelik yapılan çalışmada kadınların cinsel bilgi düzeylerinin düşük olduğu ve cinsel mitlere inanma oranlarının yüksek olduğunu vurgulamıştır. Kukulu ve arkadaşları (2009) cinsel mitlerin kişilerin eğitim düzeyine göre değişmediğini, kültüre dayalı olarak Türkiye’de genel anlamda cinselliğe karşı tabu olduğu düşüncesini savunmuşlardır. Hofstadt, Ruiz, Baena ve Sánchez (1995) yine benzer şekilde cinsel mitlerin eğitim seviyesine göre değişmediği sonucuna ulaşmışlardır.

Evlilik doyumu açısından sonuçların ortalama gruptan farklı olması cinsel mit düzeylerinin herhangi bir etkisinin olmaması; araştırma grubunun kentte yaşayan nüfustan oluşması, katılımcıların cinsellik ile ilgili temel bilgilere ve cinsel sorunlar ile ilgili daha fazla destek kaynağına ulaşabilmesi gibi durumların varlığı ile açıklanabilir. Bununla birlikte veri toplama sürecinin dijital ortamda gerçekleşmesi, araştırmaya katılan kadınların benzer yapıdan oluşması, eğitim seviyelerinin yüksek olması ve cinsel mitlere inanma oranlarının buna bağlı değişimiyle açıklanabilir. Araştırmanın daha geniş kitlelere ulaşması ve eğitim düzeyi farklılıklarına yer verilmesi araştırma sonuçlarına etki edebilir.

Evlilik doyumu bireylerin evlilik süreci içerisinde partnerlerinden bekledikleri gereksinimlerin karşılanma düzeyine ilişkin algısıdır (Tezer, 1996). Mevcut çalışma bulgularında görüldüğü gibi kadınların evlilikte algıladıkları güç düzeyinin yüksek olması evlilik doyumlarını büyük ölçüde artıran bir faktör olarak bulunmuştur. Birçok çalışmada evlilik doyumu ile eşler arasında dengeli bir güç ilişkisinin varlığına işaret eden bulgulara rastlanmaktadır (Babcock ve ark., 1993; Breznsnyak ve Whisman, 2004). Mevcut çalışmada güç algısını ölçmeye yönelik araçtan elde edilen bulgular bireyin kendisini evlilikte ne kadar güçlü hissettiğine yönelik bir sonuç verdiği için dengeli bir güç algısından söz edilememektedir. Blum ve Mehrabian (1999)’ın çalışmasında da görüldüğü gibi kadınların evlilikte kendilerini güçsüz olarak görmeleri evlilik doyumlarını azaltıcı bir etkiye sahiptir. Evliliklerinde kendilerini güçlü hisseden kadınların benlik saygılarının yüksek olduğu ve ilişki doyumlarının olumlu etkilendiği bulgusuna ulaşılmıştır (Galliher ve ark., 1999; Kifer ve ark., 2013). Kadınların evliliklerinde güçsüz ve kontrolsüz olması depresif belirtilere yol açarak onları öğrenilmiş çaresizliğe sürüklemektedir (Halloran, 1998).

Güç, evlilik ilişkisinde bireylerin partnerlerini etkileme yetisi olarak tanımlanmıştır. Güç düzeylerindeki farklılaşma (Rollins ve Bahr, 1976) diğer bir deyişle bireylerin evlilikte kendilerini daha az, ortalama veya yüksek düzeyde söz sahibi olarak tanımlamaları, evlilik doyumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır. Bu sonuca göre, kadınların

kendilerini evlilikte güçlü hissetmeleri, evlilik doyumlarını artıran faktörlerden biridir. Zimler (2012), Brezsnjak ve Whisman (2004) ve Kifer ve arkadaşları (2013) da bu çalışma bulgularını destekler nitelikte sonuçlara ulaşmışlardır.

Katılımcıların evlilik doyumu ve evlilikte algıladıkları güç arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Evli kadınların evlilikten algıladıkları güç artarken, evlilikten aldıkları doyum düzeyinin de arttığı görülmüştür. İlişkilerinde güçlü hisseden kadınlar daha özgüvenli daha mutlu olduğu için bu tarz kadınların evliliklerinden aldıkları doyum da fazla olmaktadır. Blood ve Wolfe (1960) tarafından yapılan araştırmada daha fazla kaynağa sahip olan eş evlilik ilişkisinde kendini daha fazla güçlü ve bağımsız hissetmektedir. Bu durum evlilik doyumunu artıran bir faktör olarak görülmektedir. Ayrıca ortak yaşama dair yaşanılacak yer, çocuklarla ilgili konular, maddi konular gibi kararlarda etkin rol oynayan eş evlilikte kendini daha güçlü hissetmektedir (Gray-Little ve Burks, 1983).

Mevcut araştırma sonuçlarından farklı olarak çalışmada kadınların güçlü ve baskın olduğu evliliklerde doyumun düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bean, Curtis ve Marcum, 1977; Kolb ve Stratus, 1974). Bununla birlikte Gage ve Hutchinson (2006) ilişkide güçlü olan kadınların cinsel baskıya maruz kaldığını belirtmiştir. Erkeklerin ilişkide güç kaybetmelerinin, eşlerine karşı olumsuz tavır sergilemelerine neden olduğu söylenmiştir (Herrera, Expósito, ve Moya, 2012). Ekonomik düzey, mesleki durum ve aile desteği gibi kaynakların kadınlarda gücü arttırdığı belirtilmiştir (Wanic ve Kulik, 2011).

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde kadınların güç algılarının önemli ölçüde fazla çıkması, araştırmanın örneklemini oluşturan kadınların ekonomik düzeyi yüksek gruptan oluşmasıyla açıklanabilir. Güçlü hissetmek kadınların benlik saygılarını artırarak, ilişkideki dinamikleri dengeleyerek eşit söz sahibi olmalarını, cinsellikten ve evliliklerinden daha fazla doyum almalarını sağlamaktadır.

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasındaki ilişkide çocuk sahibi olma durumunun evlilik doyumunu azalttığı görülmüştür. Benzer şekilde Çağ (2016), Foster (2003) ve Kaynak-Malatyalı (2014) de çocuksuz olan eşlerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Pourakbaran ve Amin Yazdi (2015) çocuk sahibi olmamış kadınların çocuk sahibi olan kadınlarla kıyaslandığında cinsel doyumlarının ve evlilik doyumlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ancak bu bulgular ile çelişen araştırmalar da bulunmaktadır. Birinci çocukta sonra evlilik doyumunun arttığını belirten Twenge, Campbell ve Guttman ve Lazar (2004)

çalışması mevcut araştırma bulguları ile örtüşmemektedir. Guo ve Huang (2005) ise, birinci çocuktan sonra evlilik doyumunun arttığı bulgusuna ulaşmışlardır. Mevcut araştırmanın sonuçları kültürel bağlamda değerlendirildiğinde çocuk aile sistemine dâhil olduktan sonra eşler arasındaki ilişki kalitesine yönelik araştırmalarda da belirtildiği gibi (Kavak, 2018; Twenge, Campbell ve Foster, 2003) çocukların varlığının ebeveynlere yüklemiş olduğu temel sorumluluklardan dolayı çocuksuz sistemdeki eş ilişkisinin bazı özellikleri değişebilmektedir. Kadının kaynaklarında artma ve azalmanın olması algıladığı güce de etki etmektedir (Kirkpatrick ve Davis, 1994). Özellikle çocuğa kültürel anlamda yüklenen değer göz önünde bulundurulduğunda annenin eş üzerindeki ilgisinin çocuğa kayması evlilik doyumunu azaltıcı bir faktör olarak görülebilir. Bu durumda katılımcı grubunun diğer ilişki özelliklerine de dikkat etmek gerekmektedir.

Evlilik doyumu ile cinsel ilişki sıklığı arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Haftada 3 ve üzerinde cinsel ilişki sıklığına sahip olan kadınların evlilik doyumu haftada 1, 2 ve ayda 1 olan gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Cinsellik evlilik ilişkisinin temel yapı taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Dokur ve Profeta, 2006; McNulty, Wenner ve Fisher, 2016). Araştırmada da açıklandığı üzere cinsellik ve evlilik kavramları ayrılmaz bir parça olarak değerlendirilmiştir. Evliliklerde cinsel ilişkinin sıklığı cinsel yaşamın niceliğini belirtmiş ve evlilikten doyum almakla ilişkilendirilmiştir. Yücel (2016) tarafından yapılan araştırmada evlilik doyumu fazla olan çiftlerde cinsel doyumun fazla olduğu, evlilikte çatışmaların ve anlaşmazlıkların daha az olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yeni evli kadınların cinsel ilişki sıklığının fazla olmasının cinsel ilişkilerinden ve evliliklerinden aldıkları doyumunu artırdığı belirtilmiştir (Basat, 2004; Beth, 1987).

Çağ (2016) tarafından yapılan araştırmada bir yılı doldurmamış, eşlerin birlikte çalıştığı, çocuksuz, cinsel doyumlarından hoşnut olan çiftlerin evlilik doyumlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Parker, Blackburn, Perry ve Hawks (2013) tarafından yapılan araştırmada cinsel ilişkinin, eşlerin ilişkilerini ve cinsel doyumlarını artırmaya yönelik bir işlevinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmalara karşı cinsel ilişkinin, evlilik doyumuna etkisinin olmadığını ortaya koyan sonuçlara da rastlanmaktadır (Jeanfreau, Wright ve Noguchi, 2018). Bilen (2009) eşler arasındaki cinsel ilişkinin evlilik yaşamında önemi olduğunu ancak tek bir ölçüt olmadığını belirtmiştir. Kadınların erkeklere göre cinsel ilişkiden daha az doyum aldığı bulgusuna ulaşılmıştır (Turan, 2003). Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde cinselliğin evlilik doyumuna pozitif etkisi belirtilerek bu sebeple cinsel

ilişkinin sıklıkla yaşandığı evliliklerde kadınların doyumunun yüksek olduğu ilişkilendirilmiştir.

Evlilik doyumunu ile evlilik süresi arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Evli kadınların evlilik süreleri arttıkça evlilikten elde ettikleri doyum düzeyi artmaktadır. Bu durum evliliklerde eşlerin zamanla birbirlerine alışmaları, aile sistemlerinin oturmasına zemin hazırlayan bir noktadır. Evlilikte geçen sürenin evlilik doyumunu pozitif olarak etkilediği ortaya koyulmuştur (Kaya ve Cin, 2019; Larson, 2000). Evlilikte süre geçtikçe problemlerin azaldığı ve sistemin oturduğu buna bağlı olarak kadınlarda doyumun arttığı belirtilmiştir (Jose ve Alfons, 2007). Benzer şekilde Bograd ve Spilka (1996) yaş ilerledikçe kadınların evlilik doyumlarının da paralellik gösterdiğini söylemişlerdir. Çağ (2016) tarafından yapılan araştırmaya katılan çiftler evliliklerin ilk bir yılında cinsel doyuma ulaşmışlar bu durum da onların evlilik doyumlarının yüksek olmasına etki yapmış gibi görünüyor.

Bu bulgularla çelişen araştırma sonuçlarına göre evlilik süresinin evlilik doyumunu etkilemediği fakat eşlerin birbirlerine benzer düşüncede olmasının, köken aileleriyle ilişkilerinin iyi olmasının evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu, erkeklerin evlilikten aldıkları doyumun kadınlardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Güngör, 2007; Kim, 2014; Rostami, Ghazinour, Nygren ve Richter, 2014). Benzer şekilde Koçak (2008) da araştırmasında evlilik süresi ve doyum arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır.

Mevcut araştırma bulgularında kadınlarda evlilik süresi arttıkça doyumun artması ilişki zeminlerinin sağlamlaşarak problem çözme becerilerinin gelişmesi, aralarındaki uyumu yakalamaları ve birbirlerine olan bağlılıkları ile açıklanabilir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu çalışmada evli kadınlarda evlilik doyumunun cinsel mit ve evlilikte algıladıkları güç düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmada hipotezlerin evlilikte algılanan güç değişkeni ile evlilik doyumu arasındaki ilişki bağlamında doğrulandığı görülmüştür.

Bu araştırmada bulunan sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Evli kadınların cinsel mit düzeyleri ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Evlilik doyumu cinsel mit düzeylerine göre farklılaşmamaktadır.
2. Evli kadınların evlilikte algıladıkları güç düzeyleri evlilik doyumlarında anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Evliliklerinde kendilerini güçlü hisseden kadınların evlilik doyum düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
3. Evli kadınların evlilikteki güç algısıyla cinsel mit düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
4. Evli kadınların cinsel mit düzeyleri ve evlilikte algıladıkları güç düzeylerinin ortak etkisine göre evlilik doyumlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Evlilikte algılanan güç düzeyi ve cinsel mit düzeylerinin birlikte değerlendirilmesinin, evli kadınların evlilik doyumlarında anlamlı bir şekilde farklılık oluşturmadığı görülmüştür.
5. Evlilik süresi ile evlilik doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evlilik süresi arttıkça kadınların evlilik doyumunun yükseldiği görülmüştür. Ancak, evlilik süresi ile cinsel mitler ve evlilikte algılanan güç arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
6. Çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiye bakıldığında çocuk sahibi olmayan evli kadınların evlilik doyumları 1, 2 ve üzerinde çocuğa sahip katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuk sahibi olmayan evli kadınların evlilik doyumları daha yüksektir. Algılanan güç ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken; çocuk sayısı ve cinsel mitler arasındaki ilişkide çocuk sahibi olmayanların cinsel mitleri 2 ve üzerinde çocuk

sahibi olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuk sahibi olmayanların cinsel mitleri daha düşük düzeyde bulunmuştur.

7. Cinsel ilişki sıklığı ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye bakıldığında haftada 3 ve üzerinde cinsel ilişki sıklığına sahip olan katılımcıların evlilik doyumu diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur. Ancak haftada 1, haftada 2, haftada 3 ve üzeri olan gruplar arasında farklılık bulunmamıştır. Algılanan güç ve cinsel ilişki sıklığı arasındaki ilişkiye bakıldığında cinsel ilişki sıklığı haftada 3 ve üzerinde olan katılımcıların evlilikte algıladıkları güç diğer gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ancak haftada 1, haftada 2, haftada 3 ve üzeri olan gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

6.2. Öneriler

6.2.1. Araştırmacılara Öneriler

- Bu çalışma analiz yöntemi gereği nedensel sonuçlar vermemektedir. Evlilikte algılanan gücün evlilik doyumu, evlilik uyumu, ilişki kalitesi gibi farklı değişkenler ile ilişkilerinin incelenmesi açısından deneysel çalışmalar yapılabilir. Kendilerine evliliklerinde güçlü algılamayan kişilere yönelik eğitim programı yapılarak eğitim alan ve almayan gruplar arasındaki etkiler gözlenebilir.
- Algılanan gücün evlilik yaşamındaki etkilerini daha detaylı inceleyebilmek adına nitel araştırmalar yapılabilir.
- Bu çalışmada yalnızca evli kadın katılımcılar araştırmaya dâhil edilmiştir. Evli erkek katılımcıların da dâhil olduğu karşılaştırmalı çalışmalar da yapılabilir.
- Güç algısı ile ilgili kültürel kaynaklı etkiler göz önüne alınarak farklı kültürlerde karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

6.2.2. Uygulayıcılara Öneriler

- Algılanan gücün kültürel bağlamda ele alınması gereken bir kavram olduğu düşünüldüğünde alanda çalışan ruh sağlığı profesyonelleri tarafından evlilik öncesi ve evli bireyler ile güç odaklı grup çalışmalarının, psiko-eğitim programlarının yapılması önemlidir.

- Evlilik doyumunu ele alan psikolojik ihtiyaçlara dayalı evlilik ilişkilerinin güçlendirilmesine yönelik müdahale çalışmaları yapılabilir.
- Yakın ilişkilerdeki sınırlar ile ilgili çalışmalar yapılarak evlilikte güç eşitliği artırılabilir.
- Evliliklerinde güç algısı düşük bireylere bu algılarını değiştirmeye yönelik Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve belediyeler ile birlikte Sağlık Bakanlığının toplumsal bilgilendirme çalışmaları yapılabilir, eğitimler ve ev ziyaretleri düzenlenebilir, Aile Hekimliği uygulamaları kapsamında çiftlere eğitimler verilebilir.
- Araştırmada evlilik doyumuyla ilişkili olduğu düşünülen faktörler olarak cinsel mitler ve evlilikte algılanan güç ele alınmıştır. Sonraki araştırmalarda bu faktörlere cinsel travmalar, depresyon, anksiyete gibi değişkenlerin ilave edilmesi düşünülmelidir.
- Cinsel mit düzeyi yüksek olan kişilere evlilik ve çift danışmanlığı kapsamında uygulanacak bilişsel odaklı müdahale programları ile olumsuz düşünceleri azaltılabilir.

KAYNAKÇA

- Abalı, S. (2006). *Boşanmak İçin Başvuran Kadınların Evlilikteki Cinsel Yaşamlarını Boşanma Nedeni Olarak Görme Durumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Acar, H. (1998). *Ankara' da sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu genel müdürlüğüne bağlı sosyal hizmet kuruluşlarında çalışan üniversite mezunu evli personelin evlilik doyumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Adasal, R. (1924). *The Influence of Oral Erotism on Choracter Formation*, London.
- Ainsworth, M. D. S. (1978). The bowlby-ainsworth attachment theory. *Behavioral ve brain sciences*, 1(3), 436-438.
- Akbalık-Doğan, Ö. (2010). *Evli Bireylerde Olumlu Yanılsama: İlişki Bağlanımı ile Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri Arasındaki İlişkiler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aktan, M. E. (2009). *Vajinismus Tanısı Alan Hastaların Sosyodemografik Özelliklerinin Cinsel Mit İnançları, Cinsel Öyküleri, Cinsel Doyum Düzeyleri Ve Eş Değerlendirme Biçimleriyle Karşılaştırılması*. Uzmanlık Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Anderson, C., John, O. P. and Keltner, D. (2012). The personal sense of power. *Journal of personality*, 80(2), 313-344.
- Arat, N., (1992). *Türkiye'de Kadın Olgusu*, İstanbul: Say Yayınları.
- Arslan A. (1996). *Evli Bireylerin Cinsel Doyumlarının Bireysel, Ailesel, Cinsellikle ilgili Tutum ve Davranışları Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, D. (2012). *Sağlık çalışanı evli kadınlarda cinsel mitlere inanma durumu ve cinsel işlev bozuklukları* (Doctoral dissertation, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Aygin, D., Açıl, H., Yaman, Ö., ve Çelik Yılmaz, A. (2017). Üniversitede okuyan kadın öğrencilerin cinsel mitler ile ilgili görüşleri. *Androloji Bülteni*, 19(2), 44-49.
- Babcock, J. C., Waltz, J., Jacobson, N. S., and Gottman, J. M. (1993). Power and violence: the relation between communication patterns, power discrepancies, and domestic violence. *Journal of consulting and clinical psychology*, 61(1), 40.

- Bacanlı, H. (1999). Eş tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(15), 7-16.
- Bal, H. (2007). *Bağlanma Stilleri, Cinsiyet Roller ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Baltaş, A. ve Baltas, Z. (2008). *Stres ve Başa Çıkma Yolları* (25.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Basat, Ç. (2004). *An exploration of marital satisfaction, locus of control, and self-esteem as predictors of sexual satisfaction*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bean, F. D., Curtis, R. L. and Marcum, J. P. (1977). *Familism and marital satisfaction among Mexican Americans: The effects of family size, wife's labor force participation, and conjugal power*. *Journal of Marriage and the Family*. 759-767.
- Besharat, M. A. (1998). *Sexual problems, classification, justification, measurement, and cure, Psychotherapy Findings*, Tehran: Roshd Press.
- Beşpınar, F.U. (2014). *Toplumsal Cinsiyet ve Aile, Türkiye Aile Yapısı Araştırması Tespitler, Öneriler, Araştırma ve Sosyal Politika Serisi*. (Birinci Basım). İstanbul.
- Binici Azizoğlu S. (2000). *Psikolojik yardım için başvuruda bulunan ve bulunmayan evli çiftlerin evlilik ilişkilerini değerlendirmelerinin karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, 2000.
- Blood, R. O. and Wolfe, D. M. (1960). *Husbands and Wives. The Dynamics of Married Living*. New York: The Free Press.
- Blum, J. S., and Mehrabian, A. (1999). Personality and temperament correlates of marital satisfaction. *Journal of personality*, 67(1), 93-125.
- Boran F. (2003). *Aşk ve Evlilik*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Bowlby, J. (1958). The nature of the child's tie to his mother. *International journal of psychoanalysis*, 39, 350-373.
- Bowlby, J. (1979). The Bowlby-Ainsworth attachment theory. *Behavioral and Brain Sciences*, 2(4), 637-638.
- Bowlby, R. (1983). The feminine female. *Social Text*, (7), 54-68.

- Bozkurt, S. (2016). *Bireylerin Cinsel Mitlere İnanma Durumunun ve Cinsel Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Breznsnyak, M., and Whisman, M. A. (2004). Sexual desire and relationship functioning: The effects of marital satisfaction and power. *Journal of Sex ve Marital Therapy*, 30(3), 199-217.
- Budak, S. (2005). *Psikoloji sözlüğü* (3. Basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (12. baskı). Ankara: PegemA yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Byrne, M., Carr, A., and Clark, M. (2004). Power in relationships of women with depression. *Journal of Family Therapy*, 26(4), 407-429.
- Campos, P. I., Mengual, V. M., Gascón, L. C., Ceccato, R., and Llario, M. D. G. (2018). Satisfacción sexual femenina: influencia de la edad y variedad de prácticas sexuales. *International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 1(1), 85-92.
- Canel, A. N. (2012). *Evlilik ve Aile Hayatı*. İstanbul: Nakıs yayıncılık.
- Cast, A. D. (2003). Power and the ability to define the situation. *Social Psychology Quarterly*, 66(3), 185.
- Celenk, O., and Van de Vijver, F. J. (2013). What makes couples happy? Marital and life satisfaction among ethnic groups in the Netherlands. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44, 1273-1291.
- Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD)*. (2006). Cinsel yaşam ve sorunları. İstanbul. <http://www.cised.org.tr/icerik/146/cinselmitler>, (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2019)
- Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD)*. (2011). *Cinsel Yaşamda Yanlış İnanışlar (Mitler)*. www.cetad.org.tr (26.05.2019)

- Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği*, (2012), Bastırılan ve İfade Edilemeyen Duygular Cinsel Sorunlara Yol Açıyor! Erişim <https://www.cised.org.tr/basin/205/bastirilan-ve-ifade-edilemeyenduygular-cinsel-sorunlara-yol-aciyor>. (Erişim Tarihi: 21.03.2020)
- Clements, M. L., Cordova, A. D., Markman, H. J., and Laurenceau, J. P. (1997). *The erosion of marital satisfaction over time and how to prevent it*. Satisfaction in close relationships, 335-355.
- Cohan CL and Bradbury TN. (1997). Negative life events, marital interaction, and the longitudinal course of newlywed marriage. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1),114-128.
- Cohan CL. (1997). Bradbury TN: Negative life events, marital interaction, and the longitudinal course of newlywed marriage. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1), 114-128.
- Cromwell, R. E. and Olsen, D. H. (1975). *Power in Families*. Oxford England: Sage.
- Çağ, P. (2011). *Evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çağ, P. (2016). *Evlilik doyumu: Bir model testi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çaplı, O. (1992). *Evlenmeye Hazır mısınız?*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Çayan, S., Akbay, E., Bozlu, M., Canpolat, B., Acar, D., and Ulusoy, E. (2004). The prevalence of female sexual dysfunction and potential risk factors that may impair sexual function in Turkish women. *Urologia internationalis*, 72(1), 52-57.
- Çelik, E. (2012). *Evli Bireylerin Cinsel Özgüven Düzeyleri İle Cinsel Öz-Yeterlik, Evlilik Yaşam Doymu Ve Cinsel Utangaçlıklarının İncelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çeri, Ö., Yılmaz, A., ve Soykan, A. (2008). Cinsel işlev bozuklukları. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri-Özel Konular*, 1(2), 71-78.

- Çetin, S. K., Bildik, T., Erermis, S., Demiral, N., Özbaran, B., Tamar, M., ve Aydın, C. (2008). Erkek Ergenlerde Cinsel Davranış ve Cinsel Bilgi Kaynakları: Sekiz Yıl Arayla Değerlendirme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(4).
- Darling, C. A., Davidson, J. K., and Cox, R. P. (1991). Female sexual response and the timing of partner orgasm. *Journal of Sex ve Marital Therapy*, 17(1), 3-21.
- Demirli-Yıldız, A., Sevil-Gülen, Ö., ve Erdur-Baker, Ö. (2018). *Kriz, kriz tepkileri ve kriz danışmanlığı*. Pegem Atıf İndeksi, 1-27.
- Diker, G. (2017). *Kadın cinsel işlev bozukluğunda cinsel mitlere inanma düzeyi, cinsel bilgi ve benlik saygısı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, S., ve Özkorumak, E. (2008). Ağırlı Genital Cinsel Aktivite ve Vajinismus Tanısında Yaşanan Güçlükler. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 11(3).
- Doğan, S., ve Saraçoğlu, G. V. (2009). Yaşam Boyu Vajinismus Olan Kadınlarda Cinsel Bilgi, Evlilik Özellikleri, Cinsel İşlev ve Doyumun Değerlendirilmesi. *Medical Journal of Trakya University/Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 26(2).
- Donnelly, D.A. (1993). Sexuality inactive, marriage. *Journal of Sex Research*, 30(2), 177-179.
- Döner, A. Ç. (2015). *Cinsel Mitlerin Evlilik Doyumu ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Dunbar, N. E. (2000). *Explication and Initial Test of Dyadic Power Theory*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Arizona, Tucson.
- Ege E., Akın B., Arslan SY., ve Bilgili N. (2010) Sağlıklı kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu sıklığı ve risk faktörleri. [özet] *TUBAV Bilim Dergisi*, 1:137-144
- Eker, E. (1993). *Evlilik Sorunları*, İstanbul: Say Yayınları, 87-95.
- Farah, L. K., and Shahram, V. (2011). The effect of sexual skills training on marital satisfaction. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, 30, 2581–2585.
- Farrag, O. (1945). *The Psychanalytic Theory of Neuroses*, New York.
- Felmlee, D. H. (1994). Who's on top? Power in romantic relationships. *Sex Roles*, 31(5-6), 275-295.

- Fox, GL. (1973). Some determinants of modernism among women in Ankara, Turkey. *Journal of Marriage and the Family*, 35, 520-529.
- Frank, E., Anderson, C., and Rubinstein, D. (1979). Marital role strain and sexual satisfaction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47(6), 1096.
- Freedman, J.L., Sears, D.O., ve Carlsmith, J.M. (2003). *Sosyal Psikoloji*. (Çev: Ali Dönmez). Ankara: İmge Kitabevi.
- French, J. R. P. and Raven, B. H. (1959). *The bases of social power. Studies in Social Power* (3. Baskı) içinde (s.150-167). United States of AmericaISR Survey Research Center.
- French, J. R., Raven, B., and Cartwright, D. (1959). The bases of social power. *Classics of organization theory*, 7, 311-320.
- Gallihier, R. V., Rostosky, S. S., Welsh, D. P. and Kawaguchi, M. C. (1999). Power and psychological well-being in late adolescent romantic relationships. *Sex Roles*, 40(9-10), 689-710.
- Gazioğlu-İşmen, E. (2011). *Aile Yaşam Döngüsü*. Evlilik okulu içinde, 29-47.
- Geçtan, E (2000). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gladding, S. (2002) *Familytherapy: History, theoryandpractice*. Pearson Education,Inc., Merrill PrenticeHall: New Jersey.
- Gordon KC, (1999). Baucom DH: The interaction between marital standarts and communication patters: how does it contribute to marital adjustment. *Journal of Marital and Family Therapy*, 25(2), 211-223.
- Gökmen, A. (2001). *Evli eşlerin birbirine yönelik kontrolcülük ve bağımlılık algularının evlilik doyumunu üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gray-Little, B., and Burks, N. (1983). Power and satisfaction in marriage: A review and critique. *Psychological Bulletin*, 93(3), 513.
- Gray-Little, B., Baucom, D. H. and Hamby, S. L. (1996). Marital power, marital adjustment, and therapy outcome. *Journal of Family Psychology*, 10(3), 292-303.
- Greeff, A.P., and Malherbe, H.L. (2001). Intimacy and marital satisfaction in spouses. *Journal of Sex ve Marital Therapy*, 27, 247-257.

- Guo, B., and Huang, J. (2005). Marital and sexual satisfaction in Chinese families: Exploring the moderating effects. *Journal of sex ve marital therapy*, 31(1), 21- 29.
- Guttman, J., and Lazar, A. (2004). Criteria for marital satisfaction: does having a child make a difference. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 22(3), 147- 156.
- Gülsün, M., Ak, M. ve Bozkurt, A., (2009), “Psikiyatrik Açından Evlilik ve Cinsellik”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 1, 68-79.
- Güngör, H. C. (2007). *Evlilik doyumunu açıklamaya yönelik bir model geliştirme*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güvel, S., Yaycıoğlu, Ö., Bağış, T., Savaş, N., Bulgan, E., ve Özkardeş, H. (2003). Evli Kadınlarda Cinsel Fonksiyonlara Etkin Faktörler. *Türk Üroloji Dergisi*, 29(1), 43-48.
- Güvenç, B. (1984). *İnsan ve kültür*, 4. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi. 275. Hakim, C. (2010). Erotic capital. *European sociological review*, 26(5), 499-518.
- Halat, M. I. (2009). *Yakın ilişkilerde istikrar: bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri açısından bir karşılaştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 33(4), 313-328.
- Hendrick, S. (2004). *Understanding close relationships*. Boston, MA: Pearson.
- Hertlein, K. M., and Ancheta, K. (2014). Advantages and disadvantages of technology in relationships: Findings from an open-ended survey. *The Qualitative Report*, 19, 1–11.
- Hochschild, A. and Anne Machung. 1989. *The second shift: Working parents and the revolution at home*, 463-81.
- Hofstadt, C. J., Ruiz, M. T., Baena, C., and Sánchez, A. (1995). Mitos sexuales en una población adulta. *Med Clínica*, 105(18), 691-695.
- Hünler, O. S., ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumunu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- Imamoglu, E. O., and Yasak, Y. (1997). Dimensions of marital relationships as perceived by Turkish husbands and wives. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 123(2), 211-233.

- Impett, E. A., Schooler, D., and Tolman, D. L. (2006). To Be Seen and not Heard: Femininity İdeology and Adolescent Girls' Sexual Health. *Archives of Sexual Behavior*, 35(2), 129-142.
- Inesi, M. E., Gruenfeld, D. H. and Galinsky, A. D. (2012). How power corrupts relationships: Cynical attributions for others' generous acts. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(4), 795-803.
- İlkketenci, R. (2004). *Evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya
- İncesu, C. (2004). Cinsel İşlevler ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7(3), 3-13.
- Jeanfreau, M. M., Wright, L., and Noguchi, K. (2019). Marital satisfaction and sexting behavior among individuals in relationships. *The Family Journal*, 27(1), 17-21.
- Jones, G., ve Shen, H. H. (2008). International marriage in East and Southeast Asia: trends and research emphases. *Citizenship studies*, 12(1), 9-25.
- Jose, O. and Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction?, *Journal of Sex ve Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Kahn J, Coyne JC, and Margolin G. (1985). Depression and marital disagreement: the social construction of despair. *Journal of Personal and Social Relationships*, 2, 447-461.
- Kaplan, H. S., Fyer, A. J., and Novick, A. (1982). The treatment of sexual phobias: The combined use of antipanic medication and sex therapy. *Journal of sex ve marital therapy*, 8(1), 3-28.
- Katz, R. (1980). *Power in the family: The impact of resources and cultural background on power relations between married spouses*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Tel Aviv Üniversitesi, İsrail.
- Kavak, A (2018). *Evli Bireylerde Çatışma Yönetimi ve Evlilik Doymu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kaya, N., ve Cin, F. M. (2019). Kırsal ve kentsel alanda yaşayan evli kadınların ilişkilerde mutluluk, evlilik uyumu ve evlilik doymu karşılaştırılması ve incelenmesi. *Istanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(35), 701-714.

- Kayır, A. (2001). Cinsellik kavramı ve cinsel mitler: İçinde Yetkin N, İncesu C (editörler). *Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi*, İstanbul: Roche Müstehzarları Sanayi A.Ş., 34-39.
- Kayır, A. (2010). Cinsellik. İstanbul. *Psikeart Dergisi*. 9, 14-17.
- Kaynak Malatyalı, M. (2014). *Evlü Çiftlerde Algılanan Gücün Bağlanma Boyutları Ve Yatırım Modeli Değişkenleri Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keltner, D., Gruenfeld, D. H. and Anderson, C. (2003). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110, 265-284
- Kifer, Y., Heller, D., Perunovic, W. Q. E. and Galinsky, A. D. (2013). The good life of the powerful the experience of power and authenticity enhances subjective well-being. *Psychological Science*, 24(3), 280-288
- Kim, K., Mennen, F. E., and Trickett, P. K. (2017). Patterns and correlates of co-occurrence among multiple types of child maltreatment. *Child ve Family Social Work*, 22(1), 492-502.
- King, M.E. (2016). *Marital Satisfaction*. In Encyclopedia of Family Studies, C.L. Shehan (Ed.).
- Kingsberg, S. A. (2011). *Hypoactive Sexual Desire Disorder: Understanding the Impact on Midlife Women*. The Female Patient, 36.
- Kirkpatrick, L. A. and Davis, K. E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: a longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(3), 502.
- Kora, K., ve Kayır, A. (1996). Cinsel roller ve cinsel mitler. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 9, 55-58.
- Kottak, C. P. (2001). *Antropoloji: insan çeşitliliğine bir bakış*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 397.
- Kudiaki, Ç. (2002). *Cinsel doyum ile evlilik uyumu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kukulu, K., Gürsoy, E., and Sözer, G. A. (2009). Turkish university students' beliefs in sexual myths. *Sexuality and Disability*, 27(1), 49-59.

- Kulik, L. (2011). Developments in spousal power relations: Are we moving toward equality?. *Marriage and Family Review*, 47(7), 419-435
- Langner, C. A. and Keltner, D. (2008). Social power and emotional experience: Actor and partner effects within dyadic interactions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(3), 848-856.
- Larson, J. H. (2000). *Should We Stay Together?* First edition, Jossey-Bass.
- Lavee Y. (1991). Western and non-western human sexuality: implications for clinical practice. *Sex Marital Ther*, 17, 203-13.
- Lawrence, E., Rothman, A. D., Cobb, R. J., Rothman, M. T. and Bradbury, T. N. (2008). Marital satisfaction across the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology*, 22(1), 41.
- Lennon, C. A., Stewart, A. L. and Ledermann, T. (2013). The role of power in intimate relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(1), 95-114.
- Masters, W., and Johnson, V. (1994). *Human Sexual Inadequacy*. Boston, Massachusetts: Little, Brown.
- Miler, H. (1992). *Evlilikte Cinsellik*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Nair, M. K. C. (2004). Adolescent Sexual and Reproductive Health. *Indian Pediatrics*, 41, 7-13.
- Neff, K. D., and Suizzo, M. A. (2006). Culture, power, authenticity and psychological well-being within romantic relationships: A comparison of European American and Mexican Americans. *Cognitive Development*, 21(4), 441-457.
- Ogur, P., Utkualp, N., ve Aydınoglu, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsellikle ilgili inanışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 25, 13-21.
- Ovalı, H. (2010). *Farklı coğrafi bölgelerde yaşayan bireylerin evlilik çatışmalarının çeşitli demografik özelliklere göre karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdener, N. (2006). *Solaklı Sağlık Ocağı Bölgesinde Evli Erkeklerin Üreme Sağlığı Konusundaki Bilgi Düzeyleri, Roller ve Gereksinimlerinin Araştırılması*, Uzmanlık Tezi. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adana.
- Özer, E. (2016). *Evlilik doyumu ve çift terapisi*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

- Özdoğan, N., Sayiner, F. D., Köşgeroğlu, N., ve Ünsal, A. (2009). 40–65 Yaş Grubu Kadınlarda Cinsel Fonksiyon Bozukluğu Prevalansı, Depresyon ve Diğer İlişkili Faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi*, 2(2), 46-59.
- Özgüven, İ. E. (2017). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Özgüven, İ.E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özkardeş, S. Ö., Özdemir, Ö., Incesu, C., Şimşek, F., Koç, S., ve Özben, D. ()Sağlık Çalışmanı Olarak Hemşirelerde Cinsel Mitler. *İÜ Florence Nightingale HYO ve HYO Mezunları Derneği. İstanbul*, 2, 565-8
- Özmen E. (1999). Cinsel mitler ve cinsel işlev bozuklukları. *Psikiyatri Dünyası Dergisi*, (2), 49 53.
- Öztahtacı, D. (2017). *Evli Kadınlarda Evlilik Doyumu, Yetişkin Bağlanma Stilleri ve Depresyon Düzeyinin İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep
- Öztan, B. (2000). *Aile Hukuku*. Ankara: Turan Kitabevi.
- Özügürlü, K. (1985). *Evlilik raporu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Pehlivan K. (2006) Psikiyatrik kadın hastalarda evlilik ve ebeveyn olma: Bir gözden geçirme. *Düşünen Adam Dergisi*,19(3),143-154.
- Pourakbaran, E., and Amin Yazdi, S. A. (2015). A study of sexual functioning and marital satisfaction in women with and without history of labor. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 17(4), 202-208.
- Reichman R. (1989). *The stranger in your bed*. New York: John Wiley ve Sons.
- Rollins, B. C. and Bahr, S. J. (1976). A theory of power relationships in marriage. *Journal of Marriage and the Family*, 38(4), 619-627.
- Rosen, R. C. (2000). Prevalence and Risk Factors of Sexual Dysfunction in Men and Women. *Current Psychiatry Reports*, 2(3),189-195.
- Rostami, A., Ghazinour, M., Nygren, L., and Richter, J. (2014). Marital satisfaction with a special focus on gender differences in medical staff in Tehran, Iran. *Journal of Family Issues*, 35(14), 1940-1958.

- Sardoğan, M. ve Karahan, F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara niversitesi eğitim bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 89-102.
- Schenk, J., Pfrang, H., and Rausche, A. (1983). Personality traits versus the quality of the marital relationship as the determinant of marital sexuality. *Archives of Sexual Behavior*, 12(1), 31-42.
- Selam G., (2018). *20-35 yaş arası kadınlardaki cinsel mitler ve anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). skdar Üniversitesi. İstanbul.
- Shackelford, T. K. (2001). Self-esteem in marriage. *Personality and Individual Differences*, 30(3), 371-390.
- Solmuş, T. (2011). *ift, evlilik ve aile terapisi*. İstanbul: Doruk Yayınları.
- Soylu, L.M., Levent, B.A., ve Gürkan, S.B. (1999). *Ergenlerde cinsel işlev bozukluklarına yol açan etmenler ve cinsel mitlerin araştırılması*. http://lokman.cu.edu.tr/psychiatry/egitim/mak/1999_mak_cinselmit.ht (Erişim tarihi: 14.07.2019).
- Soylu, Y. ve Kabasakal, Z. (2016). Evli Kadınların Yaşam Doyumunun Evlilik Doyumu ve alışma Durumu ile ilişkilerinin İncelenmesi. *Eğitim ve ğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 215-221.
- Spanier, G. B. (1976). The measurement of marital quality. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 5, 288– 300.
- Sprecher, S. and Felmlee, D. (1997). The balance of power in romantic heterosexual couples over time from “his” and “her” perspectives. *Sex Roles*, 37(5-6), 361-379.
- Sungur MZ. (1998). *Cinsel Eğitim. Klinik Psikiyatri*, 1(2), 103-8.
- Stsnbloğlu, E. (2016). *Stoması Olan Bireylerin Cinsel Doyum Ve Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- şahin, D., şimşek, F., ve Seyisoğlu, H. (2006). *Cinsel yaşam ve sorunları*. Bilgilendirme Dosyası 1. İstanbul, CETAD.
- şatiroğlu, H. ve Kadioğlu D. (2011). *Vajinusmus*. Arkadaş Yayınevi.

- Taşçı, A. İ. (2010). *Cinsel Eğitim*. İstanbul: İz Yayınları.
- Tezer, E. (1996). Conflict-handling behavior toward spouses and supervisors. *The journal of psychology, 130*(3), 281-292.
- Thibaut, J.W. and Kelley, H.H. (1959). *Social psychology of groups*. New York Willey.
- Timm, T. M., and Keiley, M. K. (2011). The effects of differentiation of self, adult attachment, and sexual communication on sexual and marital satisfaction: A path analysis. *Journal of Sex ve Marital Therapy, 37*(3), 206-223.
- Torun, F., Torun, S. D., and Özaydın, A. N. (2011). Men's belief in sexual myths and factors effecting these myths. *The Journal of Psychiatry and. Neurol. Sci, 24*(1), 24-31.
- Torun, F., Torun, S. D., ve Özaydın, A. N. (2011). Erkeklerde Cinsel Mitlere İnanma Oranları ve Mitlere İnanmayı Etkileyen Faktörler. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry ve Neurological Sciences, 24*(1).
- Tuğrul, C., and Kabakci, E. (1997). Vaginismus and its correlates. *Sexual and Marital Therapy, 12*(1), 23-34.
- Turan, A. (2013). *Evli Bireylerin Cinsel Mit İnançları, Cinsel Bilgi Düzeyleri, İlişkilerindeki Mutluluk Düzeyleri ve Cinsel Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Turanlı, P. (2010). *Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutarel-Kışlak, Ş., ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 5*(5).
- Türküm, S. (2000). *Anne baba eğitimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Tüzün, O., ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam, 19*(1), 24-39.
- Twenge, J. M., Campbell, W. K., and Foster, C. A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: a meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family, 65*(3), 574-583
- Uzel, A. (2015). *Evlilik İlişkisi İçerisinde Çiftler Arasında Cinsel Doyumun, Evlilik Uyumu ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Üncü, S. (2007). *Duygusal Zeka ve Evlilik Doyumu İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ünlüoğlu, G. (1973). *Adölesan Dönemi Problem Alanları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doçentlik Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ünüvar, P., ve Tagay, Ö. (2015). Çalışan Evli Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Yaşam, İş Doyumu ve Evlilik Uyumlarının İncelenmesi. *Kadın/Woman 2000*, 16(2).
- Varma, G. S., Oğuzhanoğlu, N. K., Karadağ, F., Özdel, O., ve Amuk, T. (2005). Doğal ve cerrahi menopoza depresyon ve anksiyete düzeyleri ile cinsel doyum arasındaki ilişki. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 109-115.
- Vural, K. B., and Temel, A. B. (2009). Effectiveness of premarital sexual counselling program on sexual satisfaction of recently married couples. *Sexual health*, 6(3), 222-232.
- Vural, K.B., (2007). *Evlilik Öncesi Cinsel Danışmanlık Programının Yeni Evli Çiftlerin Cinsel Doyumuna Etkisi*. (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Wanic, R., and Kulik, J. (2011). Toward an understanding of gender differences in the impact of marital conflict on health. *Sex roles*, 65(5-6), 297-312.
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage, and psychological well-being. *Journal of health and social behavior*, 44(4), 470.
- Winemiller, D.R., and Mitchell, M.E. (1992). Development of a coding system for marital solving efficacy. *Behav Res Ther*, 32(1), 159-164.
- Woolf-King, S. E. and Maisto, S. A. (2015). The effects of alcohol, relationship power, and partner type on perceived difficulty implementing condom use among African American adults: An experimental study. *Archives of Sexual Behavior*, 40, 571-581.
- Yaşan, A., ve Gürgen, F. (2004). Cinsel partneri olan bir hemşire grubu ile hiç partneri olmamış bir hemşire grubunun cinsel bilgi edinme yolları ve cinsel mitlerin yaygınlığının karşılaştırılması. In *Yeni symposium*, 2, 72-76.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(4).

- Yıldız, M. A. ve Baytemir, K. (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 67-80.
- Yılmaz A. (2001). Eşler arasındaki uyum: kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 1(4).
- Yılmaz, E., Zeytinci, İ.E., Sarı, S., Karababa, İ.F., Çilli, A.S., ve Kucur, R. (2010). Konya İl Merkezinde Yaşayan Evli Nüfusta Cinsel Sorunların Araştırılması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(2), 126-134.
- Yücel, D. (2016). Together, forever Correlates of marital well-being. *Social Indicators Research*, 125, 257–269.
- Zarbaksh, M., Taghavi Dinani, P., and Rahmani, M. (2013). The relationship between sexual self esteem and all its components with marital satisfaction in athletic women of Tehran. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(2), 200-206.
- Zhang H, Ho PS and Yip PS. (2012). Does Similarity Breed Marital and Sexual Satisfaction? *Journal of Sex Research*, 49(6), 583–593.
- Zilbergeld, B. (1978). *Male Sexuality*. LittleBrown. Boston.
- Zimble, M. S. (2012). *Newlywed couples' marital satisfaction and patterns of cortisol reactivity and recovery as a response to differential marital power*.
- Ziyalar A. (1999). *Sosyal psikiyatri*. 2. Baskı, İstanbul: Yüce Yayınevi. 105-127.

EKLER

Ek-1: Etik Kurul Onay Formu

Ek-2: Cinsel Mitler Ölçeği İzin Formu

Melike Uslu <uslumelike94@gmail.com>

26 Eyl 2019

Per 10:57

Alıcı: fundaevcili

Hocam merhaba,

Ben Hasan Kalyoncu Üniversitesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans öğrencisiyim. Adım Melike Uslu Taş. Yüksek lisans tezim için kullanmak istediğim uyarlamış olduğunuz Cinsel Mitler Ölçeği için izin istemek için size mail atıyorum. İzniniz olursa uyarlamış olduğunuz ölçeği kullanabilir miyim ?

Saygılarımla,
Melike USLU TAŞ

Funda EVCİLİ

26 Eyl 2019

Per 11:03

Alıcı: ben

Merhaba. Küçük bir düzeltme yapmak istiyorum. Ölçek uyarlama değildir. Bizim tarafımızdan geliştirilmiştir. Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz, kolaylıklar dilerim.

Orijinal mesaj-----

Kimden:

Melike

Uslu

<uslumelike94@gmail.com> Tarih: 26.09.2019

11:00

(GMT+03:00)

Alıcı:

fundaevcili@hotmail.com

Konu: Cinsel Mitler Ölçeği

İzni Hk.

Ek-3: Evlilik Yaşamı Ölçeği İzin Formu

Melike Uslu <uslumelike94@gmail.com>

26 Eyl 2019
Per

10:54

Alıcı: esin, esin.tezer

Hocam merhaba,

Ben Hasan Kalyoncu Üniversitesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans öğrencisiyim. Adım Melike Uslu Taş. Yüksek lisans tezim için kullanmak istediğim geliştirmiş olduğunuz Evlilik Yaşam Ölçeği için izin istemek için size mail atıyorum. İzininiz olursa geliştirmiş olduğunuz ölçeği kullanabilir miyim?

Saygılarımla, Melike USLU TAŞ

esin

26 Eyl

18:11

Alıcı: ben

Melike Uslu,

Yüksek lisans tezinizde kullanmak üzere talep ettiğiniz Evlilik Yaşamı Ölçeği ve ölçek ile ilgili bilgileri ekte gönderiyorum.

Başarılar dilerim. Prof. Dr. Esin Tezer

Ek-4: Çift Güç Ölçeği İzin Formu

Melike Uslu <uslumelike94@gmail.com>

26 Eyl 2019
Per

11:06

Alıcı: mkaynak

Hocam merhaba,

Ben Hasan Kalyoncu Üniversitesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yüksek lisans öğrencisiyim. Adım Melike Uslu Taş. Yüksek lisans tezim için kullanmak istediğim geliştirmiş olduğunuz Çift Güç Ölçeği için izin istemek için size mail atıyorum. İzniniz olursa geliştirmiş olduğunuz ölçeği kullanabilir miyim ?

Saygılarımla, Melike Uslu Taş

Meryem.Kaynak.Malatyalı@ankara.edu.tr

26 Eyl 2019
Per

15:30

Alıcı: ben

Merhaba, Ölçeği

kullanabilirsiniz. İyi

çalışmalar, Meryem

Ek-5: Kişisel Bilgi Formu

- 1) Yaşınız:
- 2) Eğitim durumunuz: İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()
Lisansüstü ()
- 3) Çalışıyor iseniz yaptığınız iş.....
- 4) Evlilik süreniz..... (ay)
- 5) Varsa çocuk sayısı
- 6) İlk çocuğunuzun yaşı.....
- 7) Cinsel ilişki sıklığınız(Gün, hafta veya ay olarak belirtiniz.)
- 8) Eşinizle aranızdaki yaş farkı.....
- 9) Evlendiğinizde cinsellikle ilgili sorun yaşadınız mı.....
- 10) Şuanda cinsellikle veya cinsel ilişkinizle ilgili bir sorunuz var mı?
- 11) Tanı konulmuş cinsel probleminiz var mı?
- 12) İlk Cinsel Bilgi Edinme Şekliniz : Aile () Okul () Arkadaş Medya türleri (Görsel, basılı yayın() Diğer()

Ek-6: Cinsel Mitler Ölçeği

İFADELER		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Erkekler matematik gibi zeka gerektiren işlerde kadınlardan daha başarılıdır.					
2	Ev işleri kadınların görevidir.					
3	Erkeğin kararları kadınlara göre daha gerçekçi / mantıklıdır.					
4	Erkekler kadınlardan daha rekabetçidir.					
5	Kadınlar yardıma muhtaçtır.					
6	Erkek olmak, kadın olmaktan daha değerlidir.					
7	Yaşlı bireylerin cinsel ilişkide bulunması doğru değildir.					
8	Yaşlanma ile birlikte cinsel yaşam sona erer.					
9	Menopoza girmek (adetten kesilmek), kadının cinsel yaşamını sona erdirir.					
10	Doyumlu bir cinsel yaşam için genç olmak şarttır.					
11	Cinsel ilişkinin her aşaması erkeğin kontrolünde olmalıdır.					
12	Kadın, cinsel ilişkide eşinin isteklerine göre hareket etmelidir.					
13	Cinsel ilişkide eşini memnun etmek kadının görevidir.					
14	Eşlerden birinin rızası dışında gerçekleşen cinsel ilişki "tecavüz" sayılmaz.					
15	Erkek çocuklar tecavüz kurbanı olmazlar.					
16	Tecavüze uğrayan erkek çocukları büyüdüklerinde eşcinsel olurlar.					
17	Kadınlar dış görünüşleri / giyimleri ile cinsel şiddetin ortaya çıkmasına neden olurlar.					
18	Cinsellik, cinsel ilişki (cinsel birleşme) demektir.					
19	Eşlerin cinsel hazzı yaşayabilmeleri için cinsel ilişki şarttır.					
20	Cinsel ilişki mutlaka orgazmla (haz / tatmin) sonuçlanmalıdır.					
21	Kadınlar yalnızca "cinsel ilişki" yoluyla orgazma ulaşabilirler.					

Ek-7: Çift Güç Ölçeği

İFADELER		Kesinlikle Katılıyorum (1)	Katılıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılmıyorum (4)	Kesinlikle Katılmıyorum (5)
1	Eşim fikirlerimi önemsememe eğilimindedir.					
2	Eşim beni dinlemez.					
3	Evliliğimle ilgili bir problem hakkında konuşmak istediğimde, eşim bunu sık sık reddeder.					
4	Eşim konuşmalarımızda üste çıkma eğilimindedir.					
5	Bir konuda anlaşamadığımızda, eşim bana karşı soğuk davranır.					
6	Evlilik sorunları ile ilgili görüşlerimi eşime rahatça anlatabilirim.					
7	Eşim, ailemizi etkileyecek kararlar alırken önce benimle konuşmaya yanaşmaz.					
8	Eşim ve ben ortak bir çözüm üzerinde anlaşmaya kadar sorunlar üzerinde konuşuruz.					
9	Parasal konularda son sözü söyleyen genellikle eşim olur.					
10	Sanki eşim beni kontrol altına almaya çalışıyormuş gibi hissediyorum.					
11	Çocuklar konusunda, son sözü söyleyen genellikle eşimdir.					
12	Öyle görünüyor ki, evliliğimizde eşimin yaptıkları sık sık yanına kar kalırken, ben en küçük şeyin bile hesabını vermek zorunda kalıyorum.					
13	Sanki eşimin isteklerini yapmaktan başka seçeneğim yokmuş gibi hissediyorum.					
14	Eşim evliliğimizde benden daha etkilidir.					
15	Evliliğimizde anlaşmazlıklar ortaya çıktığında genellikle eşimin dediği olur.					

Ek-8: Evlilik Yaşamı Ölçeği

İFADELER		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle Katılıyorum (5)
1	Evlilikten beklediklerimin çoğu gerçekleşti.					
2	Evliliğimizdeki engellerin aşılamaz olduğunu düşünüyorum.					
3	Evliliğimizi çok anlamlı buluyorum.					
4	Evliliğimizde giderek eksilen heyecan beni rahatsız ediyor.					
5	Evliliğimiz zaman zaman bana bir yük gibi geliyor.					
6	Huzurlu bir ev yaşamım var.					
7	Evliliğimiz her geçen gün daha iyiye doğru gitti.					
8	Bizim ilişkimiz ideal bir karı-koca ilişkisidir.					
9	Eşim benim için aynı zamanda iyi bir arkadaşır.					
10	Baş başa kaldığımız zaman benim canım hiç sıkılmaz.					